

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Áprily Lajos

Bartimeus

Szép volt, anyám, mikor a két szelíd kéz
megérintette fénytől szűz szemem,
világgá lett. a bús világtalanság,
s öröm borzongott át a lelkemen.

Koldus-kövem felett, a tér derengett,
arcom felé egy arc világított,
a káprázva néztem hívó, mély szemébe
Annak, ki jött, megállt, meggyógyított.

Szép volt, anyám, szemmel simogatni
virág selymét, gyümölcsök bársonyát,
vagy messze-húzó út ívét követni
a dús vetésű Jordán-tájon át.

Ma is csodám a csillagsűrűs éjjel,
a nyári éj, mely csóvákat hajít,
a virradat, mely kútvízhez kicsalja
a város nőit és galambjait.

Jerikó minden színe birtokom lett.
Egész világ. De meddig lesz enyém?
Ha börtönömbé holnap visszahullnék,
tán elhullatnám s elfelejteném

a pálma zöldjét, esti domb liláját,
barna leányrajt, bíbor rózsatőt,
De lelkem mélyén hordozom haláláig,
hogy láttam Őt, anyám, hogy láttam Őt!

TARTALOM

<u>Tanulmány</u>	
Elisabeth Achtemeier: Habakuk 2,1-4.....	91
<u>Prédikációk</u>	
Bustya Dezső: Az elveszített Jézus. Lukács 2,41-52	96
Csiha Kálmán: Bőjtfő. Máté 16,21	98
Fazekas Zsolt: Bőjtfői prédikáció. 1János 2,15-17	101
Geréb Zsolt: Virágvasárnap és nagypéntek felé. Ézsaiás 50,4-9.....	104
László Dezső: Szabadulás a bűntől. 1János 1,5-10	107
Nagy László: Jézus názareti ifjúsága. Lukács 2,51-52	111
Eduard Schweizer: Isten pedig hallgat? Jeremiás 28,1-17	114
Szekeres István: "Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát!" Róma 1,16/a.17	118
Eduard Thurneysen: Jézus és a pénz. Lukács 18,18-30	120
<u>Esketési beszéd</u>	
Szász Attila: Jer el velem! Mózes 10,12.29	124
<u>Temetési beszéd</u>	
Bálint József: Útait láttam... Ézsaiás 57,18	126
Bustya Dezső: "kísértésbe ne esetek..." Máté 26,41/a	127
<u>Presbiternevelés</u>	
Részletek Papp Vilmos Légy köszikla című művéből (Folytatás)	129

A lapot alapította dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Tanulmány

Elisabeth Achtemeier

Habakuk 2,1-4

Szokása szerint Habakuk Isten válaszát várja tanácstalanságában (1,2.12-13). Nincs az a bölcsesség a világon, mely Isten útjait megismerhetné (vö. 1Kor 1,21, Prédikátor 3,11, Jób 11,7). Ha csak a természet világát vagy az emberiség történetét tanulmányozzuk, Isten munkájának bizonyítékait keresve, ha ezt nem Isten Igéjének fényében tesszük, kiábrándulunk Isten gondviselő és világkormányzó munkájából (Ézs 40,27), vagy cinikusan megállapítjuk, hogy Isten vajmi keveset cselekszik értünk és a világért (vö. 2Péter 3,3-4, Jer 17,15, Zof 1,12). Ennél is rosszabb, ha a kutatásunk azzal végződik, hogy a Teremtő helyett a teremtett világot dicsérjük (vö. Róma 1,18-23). Isten igazi kijelentése Isten Igéje (Jn 3,13; 17,25 és köv.).

Mindaddig, amíg érzékeink szerint ítélkezünk, a földön járunk, addig felhők tornyosulnak felettünk és a Sátán vakít bennünket és elborítja ítélőképeségünket, és így történik az, hogy megsemmisülve megadjuk magunkat. Ebből az következik, hogy értelmünket alárendelve kerülhetünk csak közel Istenhez... Isten Igéje legyen a mi létránk... (Kálvin)

Így Habakuk próféta aki Isten Igéjének hordozója népe előtt maga fordul Istenhez és várja a magyarázatot. A prófétáknak nincs saját bölcsessége Ők Isten Igéjétől függnek (vö. Jer 42,5-7), ugyanúgy, ahogy mi is, és Isten tetteinek igaz megértésétől, és örökké kutatnunk kell a Szentírásban számunkra adott üzenetet.

Habakuk szilárd határozottsággal beszél Isten Igéjének várásáról (2,1). Hite nem hagyja el tanácstalanságában, kétségbeesésében nem szűnik meg imádkozni, melyet egész életében gyakorolt (1Thessz 5,17), a kétségnek még csak az árnyéka sem jelenik meg számára, hogy Isten hűtlennek bizonyulhatna (ellentétben Jer 15,18; 20,7-tel), egyedül az az erős hite vezérli, hogy Isten még többet akar mondani és tenni, és ezért kitartóan, türelmesen őrhelyére áll és figyel Isten Igéjére és cselekedetére (Zsolt 33,20, 106,13, Ézs 40,31, Zof 3,8, Lk 11,5-12).

Az "őrhely" itt szimbolikus jelentésű, egy olyan költői kép, melynek eredete az a szokás, hogy aki távolba akar látni, felmegy egy magas helyre. Ez a prófétának nem arra a feladatára utal, hogy népének őrizője kell hogy legyen (Jer 6,17, Ez 3,17, 33,7-9). E tisztségnek inkább stratégiai jellege van, és hozzátartozik Isten népének figyelmeztetése a bűnei ellen vívandó harcra. E tisztségnek ugyanilyen értelmezésével találkozunk Ézsaiás 62,6-7-ben, de ez nem feltételezi az idézett részben jelentkező kitarító közbenjáró feladatot: Itt az "őrhely" inkább a próféta Isten Igéje iránti nyíltságára és fáradhatatlan várakozásra mutat.

"Keressetek, és találtok; zörgessetek, és megnyitvatik néktek" (Lk 11,9). Az isteni Ige elér Habakukhoz, és választ ad kérdésére (3. vers). Habakuk azon aggályaira, hogy vajon Isten segíti-e célja elérésében és eljön-e országa a földre, azt a választ kapja, hogy "biztosan eljön". Isten "látomása" a földről Isten terve, hogy helyreállítsa a teremtett világot, hogy olyan jóvá tegye, amilyen kezdetben volt, Isten igérete, hogy megáldja a föld minden népét Ábrahám ivadékain keresztül, még érvényes. Ez nem a kegyesek hiábavaló álma, és nem egy olyan hazug álom, mely után áhítózunk (vö. 4Móz 23,19, Titus 1,2) nem egy csalfa remény, mely nem hoz gyümölcsöt, vagy melyet a földi bűn megsemmisíthet. A mostani világ nem olyan, amilyennek Isten teremtette, de Isten megigazítja azt. Az emberi társadalomba ő fogja bevezetni a végső rendet. Minden hívő embernek

a reménysége a gondviselésen, Isten ígéretein alapszik.

Isten egy meghatározott időben fogja célját megvalósítani (3. vers), éspedig egy általa, nem pedig az emberek által meghatározott időben (vö. Gal 4,2). Ő, aki az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég, ő, akinek uralma átfog minden időt, ő határozza meg, hogy ígéretei mikor késnek és mikor teljesülnek be (vö. Ez. 12,27-28). Amikor eljön az idő teljessége (vö. Mk 1,15, Gal 4,4, Ef 1,10), amikor eljön az óra (vö. Jn 7,6; 8,12-27; 17,1 és köv.), a KAIROS, amikor minden megéri (Jel 14,18), akkor Isten véghezviszi végső célját a földön. "Azt a napot viszont, vagy azt az órát senki sem tudja, sem az angyalok az égben, sem a Fiú, hanem csak az Atya" (Mk 13,32). Senki sem tudja kiszámítani azt az időt, Habakuk csak annyit hall, hogy Isten tervében ez az idő meghatározott. Isten munkája kezdetétől látja e célt és annak megvalósítását. Habakuk azonban ígéretet kap afelől, hogy az idő "sürget" (szó szerint "liheg" vagy "zihál") a vég felé, mintha Isten teljességre vivő munkáját egy atléta alakjában személysítené meg, aki szalad a végcél felé. Ezért az, ami számunkra halasztásnak vagy akadályozásnak tűnik, az feltartóztathatatlan. Isten célját nem lehet meghiúsítani (vö. Ézs 55,10-11), e cél rohamosan közeledik a teljesség felé. Valóban, Istennek azon tettei, melyek úgy tűnnek, hogy e cél felé való közeledést az ellenkező irányba terelik - ugyanúgy, ahogy Júda Babilon általi meghódítása úgy tűnt Habakuknak, hogy megfordította az üdvösség felé vezető út irányát (1,12-17) -, egyáltalán nem visszafordítást jelentenek, hanem Isten üdvözítő tervének szerves részét képezik. Természetesen Iukács (21,24), Pál (Róma 9,22-24) és Péter második levelének szerzője biztosak voltak abban, hogy ez igaz: "Nem késlekedik az Úr az ígérettel, amint egyesek gondolják, mert nem azt akarja, hogy némelyek elvessezenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen" (2Péter 3,9).

Isten országa bizonyosan eljön a földre, és nem fog késlekedni. Ezt az ígéretet Habakuk hitelesen továbbítja azok számára, akik e várakozási időben élnek, és akik belefáradva és kétségbeesetten kiáltják: "Meddig, Uram?" Kortársai számára e bizonyosságot Habakuk egy nagy táblára vési, hogy mindenki elolvashassa azt, Azok számára, akik utána jönnek, írásban rögzíti ezt. Habakuk szavait számunkra egy hithű bizonyágtévő gyülekezet őrizte meg. Ez az ószövetségi gyülekezet arra kér minket, hogy reménységgel várjuk az üdvösség beteljesedését, mely nem fog késlekedni (Róma 13,11).

Ez a várakozás nem jelent passzív megadást, sem összeszorított fogakat, sem sztoikus elfogadását bárminek, ami megtörténhet. Ez emberiség történelmének végét Isten már előre látja, de a cél elérésének útja és annak eldöntése, hogy ki fogja elnyerni ennek az országnak gazdag örökségét, még nincs eldöntve Isten és a teremtményei közti dialógusban. A Szentírás Istene komolyan veszi az emberi tevékenységet és az emberi döntéseket, és válaszol azokra, sokszor áthúzza őket vagy azok ellenére cselekedve, mert ő célja elérésére törekszik, ugyanúgy, ahogy az emberek is különbözőképpen reagálnak az ő munkájára. A föld története az emberiség és a Teremtő közötti állandó dialógusra épül, amelyben még a legegyszerűbb emberi cselekedeteknek is nagyobb fontossága van abban, hogy Isten hogyan, milyen módszerekkel éri el célját. Mi nem késleltetjük országát eljövételét; de az Újtestamentum azt sugallja, hogy sürgethetjük azt (2Péter 3,12; 1Kor 16,22), és mi eldönthetjük, hogy akarjuk-e örökölni életét (vö. Jel 22,12-21; Mt 25,31-46; Lk 18,8).

Mi ugyanakkor azt is eldönthetjük az Isten országa felé vezető úton, hogy Isten átka vagy áldása alatt akarunk-e élni. Röviden kifejezve, eldönthetjük, hogyan fogunk élni e várakozási idő alatt, mert Isten a teremtményeivel nemcsak a végén számol, hanem naponta, aszerint, hogy elfogadjuk-e vagy elutasítjuk az ő hatalmát. Ezzel az elhatározással - hogy áldásban vagy átokban akarunk-e részesülni foglalkozik a Habakukhoz szóló Ige. Isten válasza a próféta tanácsstalanságára két részből áll: (1) a bizonyosság, hogy a látomás bekövetkezik és nem fog késni (2-3 v.) és (2) Isten parancsai, hogy hogyan kell a várakozási idő alatt élni, hogyan lehet már most országa örökösévé lenni, mely a végén jut el a teljességre

(4. vers). Az igaz hívők előre is részesülhetnek Isten országa gazdag áldásaiból. A "még nem" számukra már a "mostán"-t jelentheti (vö. Róm. 8,23; 2Kor 6,1-10). A végső cél látomása bizonyossá teszi azt, hogy ki felel most az emberiség történetéért. Ezért megmutatja, hogyan kell élni a jelenben (2Péter 3,11).

Következésképpen Habakuk 2,4 egyike a bibliai hitről szóló kijelentéseknek, mert a hívő ember életformáját foglalja össze. Nemcsak Pál számára volt fontos e tanítás (Róm 1,17, Gal 3,11, Zsid 10,37-38), és nemcsak a protestáns reformáció hitének szolgált alapjául, hanem úgy, ahogy az Újszövetségen keresztül eljutott hozzánk, egy közös megegyezési pontot alkot a protestánsok és római katolikusok között (l. az 1983-as Katolikus-Lutheránus nyilatkozatot a hit általi megigazulásról). Ugyanúgy a Talmud is egyetért azzal, hogy ez a törvény lényegét alkotja: abban az egy mondatban, hogy "az igaz ember a hite /emunah/ által él", a 613 előírás, melyet Isten a Sínai-hegyről jelentett ki, itt tömören összefoglalják (Kleinert, 31). Milyen ezen tanítás szerint az Istennek tetsző élet?

Először is, a 2,4 elmondja, milyen a nem igaz hitű ember: felfuvalkodott, elbizakodott, azaz saját erejére támaszkodik, hogy biztosítani tudja és fenntarthassa életét. Természetesen ez az isteni Ige szembeállítja az igaz hitet a babiloniaiak hitével, akik saját erejüket isténítik (1, 11), és akik kegyetlen fosztogatás árán akarnak jó életet élni. De az Ige, amit a próféta kapott, sokkal mélyebbre hatol, mint e történelmi utalás. Bármire támaszkodik az ember e földi létben lehet az szellemi megvalósítás vagy vagyon, katonai hatalom vagy művészi képesség, elismerés vagy származásból, vagy státusból eredő büszkeség, vagy éppen az a képesség, hogy megbirkózik a modern élet bonyolult kérdéseivel, fölülkerekedve azokon ott, ahol az emberi bátorság és a nyugodt, biztos életmód kialakításában nem Istenbe helyezik a bizodalmat, ott nem lehet igaz életről beszélni.

Egy ilyen hamis bizodalom az ember életét tisztességtelenné; torzzá teszi. Igaz élete olyan élet, amelyennek azt Isten teremtette csak annak lehet, aki naponta Istenre támaszkodik. Ő az élet teremtője, az élet forrása és megtartója.

Környezetünkben megfigyelhetjük Isten ajándékainak eltorzulását megszakított emberi kapcsolatainkban; elmérgesedő gyülekezetünkben; biztonságot akarva terementi megbénult törekvéseinkben a rombolás árnyékában, mely gyakran kísért; abban, hogy megfosztatunk a világ és társadalom szeretetreméltóságától; büszke önteltségünkben, melyet mindig az aggodalmaskodás és a félelem ás alá; arra irányuló hiábavaló törekvéseinkben, hogy megszabaduljunk bűneinktől, és szenvedélyes próbálkozásainkban, hogy tagadjuk a halál valóságát. A saját erejére támaszkodó ember élete torzított képe annak az életnek, amelyet Isten teremtett, mert az Istennel való közösség kell hogy annak alapjául és fenntartójául szolgáljon.

Habakuk látomása az igaz ember pozitív leírásává alakul (4-6.v.). Azok, akik igaz és teljes életet fognak élni, azok, akik rügyezni, virágozni és gyümölcsözni fognak, amikor eljön annak az ideje, azok az igaz emberek, akik hisznek Istenben. Az "igaz" "igaz hitű" "jelzők magyarázatra szorulnak.

Igaznak lenni a Szentírás szerint azt jelenti, hogy egy közösség követelményeinek kell eleget tenni. Mivel itt az Istennel való közösségről van szó, Habakuk kijelenti, hogy ezt a közösséget az igaz hit által lehet elnyerni. Ez nem erkölcsi állhatatosságot, egyenességet vagy komolyságot jelent. Ez nem az etikai vagy kultikus kötelezettségeknek a teljesítését jelenti. Az igazhitűség itt inkább bizalmat, Istentől való függőségét jelent; azt, hogy csak benne élünk és cselekszünk; azt jelenti, hogy lélegzétvételünkben, mozgásirányunkban, döntéseinkben, kitűzött céljainkban, elért eredményeinkben csak benne bízunk.

"A hit, mely megigazít, nem egyetlenegy cselekedet, melyet egy bizonyos napon megteszünk és befejezünk; az egy olyan cselekedet, mely végig-

vonul az ember egész életén. Az igazak nemcsak megkezdik, hanem folytatják is a hit általi életet, nem váltják fel a lélek szerinti életet a test szerinti étellel, nem azért kezdik el a kegyelem szerinti életet, hogy azt felváltsák a törvény szerintivel... Az Istenbe vetett hit szerepe mindvégig lényeges. Testi életünk lélegzéssel kezdődik, és azzal folytatódik. A hit a lélek számára ugyanazt jelenti, mint a lélegzés a test számára" (Spurgeon).

Az igazhitűség azt jelenti, hogy egész életünket Isten kezébe helyezzük és bízunk abban, hogy kiteljesíti azt minden külső és belső körülmény ellenére, minden személyes bűnünk ellenére, minden lélektani, társadalmi és fizikai torzulás ellenére. Az igazhitűség életet jelent Isten hatalma, nem pedig saját erőnk által (vö. 1Kor 1,30-31); azért igaz élet ez, mert életerejét az élő Istentől meríti, aki az élet forrása.

Ebben az értelemben használja Pál a 2,4b-t a Róma 1,17-ben. A 17. vers szerkesztésére a Róma 1,15-23-nak és a 16-23. versek magyarázata a 15. versnek (l. Achtemeier, Paul J.: A Római levél). Pál megmagyarázza, miért kíván a pogány rómaiaknak prédikálni. Ezt azért teszi, mert Isten mindenkinek szabadulást (életet) kínált mind zsidóknak, mind a pogányoknak (16. vers). A zsidók nem élveznek születésükből származó kiváltságokat. Az életet nem jutalomként kapjuk azért, amik vagyunk, vagy azért, amit státusunk, vagy bármi, ami sajátunk, biztosít. Az életet a hívó ember kapja, azok, akik bíznak abban, hogy Isten adja azt, Jézus Krisztuson keresztül. Ugyanúgy a Gal 3,11-ben Pál megállapítja, hogy az életet nem azok kapják, akik a törvény cselekedeteit végzik. Ugyanúgy, mint Habakuknál, a mi cselekedeteink sem elegendők az üdvösség elnyerésére. Valóban, ha a törvény szerinti cselekedetek által kívánjuk elérni megváltásunkat, még távolabb kerülünk az Istenben való bizodalomtól. Az életet az igazhitűek kapják "azért, hogy Ábrahám áldása Jézus Krisztusban a pogányoké legyen" (14. vers). Az Istenbe vetett bizodalomtól eltekintve mi az ő haragja és átka alatt élünk, és Isten átad bennünket a sötétségnek, melyet magunknak hoztunk létre (Hab 1,12-17, Róm 1,18;23,24-31; vö. Gal 3,13). Csak az ő hatalmában bízva örököljük áldását az ő gazdag életerejét -, az örök életet (vö. Jer 2,13, Jn 4,13-14).

Nyilvánvaló, hogy a 2,4 újtestamentumi alkalmazása egy eschatologikus magyarázatot is magában foglal: az élet, amelyre ezen újszövetségi szakaszok vonatkoznak, az örök élet, a halál utáni feltámadt élet, mely Pál szerint megfelel az üdvösségnek (Róm 8). Ugyanaz az eschatologikus dimenziója a Zsidókhöz írt levél 10,37-38-nak is, ahol az üldözött egyházat arra biztatja, hogy várja azt, aki jönni fog, azaz a Krisztust, aki azonos a Habakuk 2,3-ban jelentkező, eljövendő "látomással" vagy országgal. Ha az igaz hívők nem adják fel az Istenbe vetett bizodalmat Krisztus által, örök életet nyernek és belépnek a "nyugalom" helyére (Zsid 3-4) vagy örökössei lesznek az "ígéret földjének", annak a városnak, "amelynek szilárd alapja van, amelynek tervezője és alkotója maga, az Isten" (Zsid 11). Így a Habakuk 2,4 újtestamentumi alkalmazása kiegészíti Habakuk próféciájának értelmét, azzal a céllal, hogy az "élet" szó teljes jelentését átfogja, mely Isten cselekedete Krisztus által.

Az újtestamentum azonban Habakuk azon értelmét is magában foglalja, hogy az "élet" Istennek azon ajándéka, melyet az igaz hívők már a jelenben megkapnak. Páltól nem voltak idegenek az Istentől jövő azonnali ajándékok sem. Az efézusi fogságban le tudta írni, hogy "örüljétek az Úrban mindenkor! Ismét mondom, örüljétek! (Fil 4,4) ... Én megtanultam, hogy körülményeim között elégedett legyek" (Fil 4,11). "Mindennél szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségeşkedünk, de nem esünk kétségbe, üldözöttek vagyunk, de nem elhagyottak, letipornak, de el nem veszünk" (2Kor 4,8-9). "Ki választana el minket a Krisztus szeretetétől? Nyomorúság, vagy szorongatás, vagy üldözés, vagy éhezés, vagy mezítelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver (Róm 8,35). Az élet, amelyet az igaz hívők kaptak Istentől, Pál számára azonnali ajándékot jelentett - a Habakuk által ismert ízelítőhöz hasonlóan, Isten eljövendő országának áldásaiból.

Isten azt mondja Habakuknak, a prófétának, hogy ilyen igaz hittel gazdag életet élhet a maga idejében és a maga helyén. Ezt az üzenetet továbbítja Habakuk kortársainak, nekünk és mindazoknak, akik tudomásul veszik, hogy várankozási időben élnek, az Isten céljainak megismerése és azok beteljesedése között. Számtalan igaz hitű ember Izraelben és az egyházban több mint kétezeröttszáz éven keresztül megtapasztalhatta, hogy Isten betartja ígérését.

Fordította: Geréb Erzsébet

Prédikációk

Bustya Dezső

Az elveszített Jézus

Alapige: Lukács 2,41-52

Bibliaolvasás: 84. Zsoltár

Egyedülálló története ez az evangéliumnak. Jézus születésétől mintegy 30 esztendő korában történt megkeresztelkedéséig csak ezt az egyetlen történetet jegyezték fel róla, és a négy evangélista közül egyedül csak Lukács. E történet középpontjában az elveszített Jézus áll. Ez a történet azt a szomorú valóságot fejezi ki, hogy a mibennünk megszületett Jézust is el lehet veszíteni, és sokszor csak hosszas keresés után lehet őt újra megtalálni.

Az Egyiptomból való hazatérés után József és Mária Názáretben telepedtek le. A kis galileai város jelentéktelenségét mutatja Nátánaelnek a kérdése: hát Názáretből támadhat-e valami jó, valami igazán nagy dolog? Itt él Jézus éveken át, és nem jönnek többé hozzá a betlehemi pásztorok, és nem tudunk újabb napkeleti máguspapról sem, aki most már Betlehem helyett Názáretbe zárandokolt volna látni a zsidók királyát. Isten csendben, rejtetten munkálkodik ebben a gyermekben, az ő szerelmes Fiában. Bizonyára tanult, játszott, segített a felnőttek mindennapi munkájában, mint sok más názáreti gyermektársa. És amikor 12 esztendő lett, ő is felment Máriával és Józseffel a jeruzsálemi templomba. A 12 évet elért fiúgyermek a zsidóknál már bizonyos értelemben felnőttnek számított, akár a mi konfirmált ifjaink. Az eklézsia hitben nagykorú tagja. Így kerül kapcsolatba Jézus először az Isten házával, az Isten gyülekezetével és az Isten dolgaival.

"Felménének Jeruzsálembé az ünnep szokása szerint." Az volt akkor a szokás, hogy miután egész Zsidóországban csak egyetlen templom volt, a jeruzsálemi, az ország bármely részén lakó izraelitának évente legalább három alkalommal, a három főünnepen illett felmenni a templomba, de legalábbis egyszer, a húsvét ünnepére. Milyen messzire estünk mi az akkori kortól és az akkori szokásoktól! Mégis: sokan vannak ma is, akik ezt a szokást tartják. Még jó, hogyha háromszor évente! Igen, sokan csak háromszor az életben. Így a szokás a mi modern világunkban! Egyszer elviszik a gyermeket megkeresztelni, aztán vagy másfél évtized múltán elmegy a serdülő konfirmálni, és harmadszor díszes nászkísérettel megjelenik az ifjú vőlegény vagy menyasszony a saját esküvőjén. Többnyire csak ennyi! Némely faluban még szokás a halottat a templomban elprédikálni, de ugyebár akkor is csak viszik az embert, és az, akit visznek, ennek a templomlátogatásnak már semmi hasznát nem látja.

Többnyire az ilyen évente mondjuk háromszor vagy éppen az életben összesen háromszor templombamenővel történik meg az, hogy elveszíti Jézust. Az emberekkel is így vagyunk. Ha valakit csak nagy ritkán látunk, azt lassan elfelejtjük. Elmosódnak az arcvonások, elhalványulnak az emlékek; olykor elmegy mellettünk, s tűnődünk magunkban, olyan ismerősnek találom, csak nem tudom, hogy kicsoda... "Jézus visszamarada Jeruzsálemben; és nem vevék észre sem József, sem az ő anyja". Ez a szomorú a mi életünkben is. Vágyakozunk a szép karácsony után, vágytunk itt, az Isten házában ünnepelni az új esztendőt, és Isten adott nekünk örömet is, Igét is, szép ünnepet is csak hogy mégis Jézus nélkül tértünk vissza a mindennapi életünkbe. Jött új gond, új próba, ismét megsokasodtak a tenni-valóink, a családi, társadalmi elkötelezettségeink; és ezek közepette észre sem vettük, hogy Jézus elmaradt tőlünk. Otthagytuk a templomban.

Sokszor döbbenetes annak megtapasztalása, hogy elveszítettük Jézust. Keressük is őt nagy kapkodással: hol is vesztítettük el? Mária és József "egynapi járőföldet menének, és keresék őt a rokonok és ismerősök között". Valahol itt kell lennie; talán az édesanyám megmutatja, ő jól ismerte őt. Talán az útitársak között van, akikkel együtt indultunk, együtt jártunk. Talán megtalálom a barátaim között, régi vallásórás társaim között, valahol az elmúlt ifjúságom, gyermekkorom rejtekén, menjek csak visszafelé az úton, majd csak megtalálom őt! Így biztatgatjuk magunkat, és nem találkozzunk vele. Mert ő nem ott van, ahol mi keressük, ahol mi gondolnánk. Nincs ott a szép és fájdalmas emlékeink között, sem a múltunkban, a gyermekkorunk csodás meséiben, sem a vallás szertartásaiban, hanem ott van, ahol mi nem is gondolnánk.

Már harmadnapja keresik az elveszített Jézust, és a kétségbeesett szülők visszatérnek az Isten házába, Jeruzsálembe. És emberileg nem is csodálkozunk az édesanya szemrehányó szavain: Miért tetted ezt velünk, fiam? Ímé, nagy bánattal kerestünk téged! Mi is így szoktunk szólani: Uram, én kereslek téged; miért nem felelsz, miért rejtőzöl el előlem, miért nem engeded, hogy megtaláljalak? Mit felel erre Jézus? Miért kerestek máshol engem? "Nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell foglalatossá lennem, amelyek az Atyámnak dolgai?"

Azt hiszem, itt van a mi nagy tévedésünk. Mi mindig a magunk dolgai között keressük Jézust. Na, most miért nem segít ebben a betegségemben, ha egyszer ő az áldott orvos?! Most miért nincs mellettem ebben a tanácsalanságban, ha ő az én pásztorom?! Mintha én lennék a világon a legeslegfontosabb és Jézusnak mintegy az lenne a kötelessége, hogy mindent az én kedvem szerint rendezzen ezen a világon. Mi a magunk dolgai között keressük őt, viszont neki az Atya dolgaiban kell foglalatossá lennie. Akkor és ott Jeruzsálemben ez azt jelentette, hogy a templom bőlceseinek kellett megjelentetnie a tizenkét éves Jézusnak mennyei Atyja dolgait. Ma is van dolga az Atyának ezen a világon. És Jézust ott lehet megtalálni, az elveszített Jézust újra csak ott lehet megtalálni, ahol a mennyei Atya dolgai körül való foglalatossá válik.

Az évente kétszer-háromszor vagy az egész életben ugyanannyiszor templomba menő ember sopánkodása: hát kérem, én igazán szeretnék hinni, de nem tudok, nem tehetek róla nem hangzik meggyőzően. Oda kell visszatérni, ahol az Atya dolgaival foglalkoznak. Ha nincs kenyér a házában, oda kell mennem, ahol kenyeret lehet kapni. Ha nincs elég hitem, oda kell mennem, ahol hitre lehet jutni. Ez a kezdet. Ahol istentisztelet folyik, ott az Atya dolgaival találkozunk, ott jelen van Jézus, ott hallhatjuk igazán életünk nagy kérdéseire a tőle jövő feleleteket, akár régen a jeruzsálemi templom írástudói.

De a mennyei Atya dolgai nem korlátozódnak csupán a templomi istentiszteletre. Istennek nagy ügye ebben a világban az ember üdvössége. Sőt, az Atya dolgainak elmaradhatatlan része az ember kenyere, békessége, lakása, emberi méltósága is. És Jézus ott van ebben a fáradozásban is. Ha túlságosan önmagunkra összpontosítunk, akkor mindig elveszítjük a szemünk elől Jézust. Ő mindig az embertársakkal való közösségben van; ott található meg. Aki őt máshol keresi, bánkódhat. Aki azonban itt keresi, az embertársakért való fáradozásban, vagy aki itt engedi magát megtalálni, az boldog és örvendezhet.

Az így megtalált Jézus aztán alá megy Máriával és Józseffel Názaretre, "és engedelmes vala nékik". Ebben az engedelmességben kedvességet nyert Isten és az emberek előtt. A történetnek ez a része különös jelentőséggel bír a család számára. Sokat panaszkodunk engedetlen gyermekeink miatt. Vajon joggal-e? Elhoztuk-e őket magunkkal "az ünnep szokása szerint", azaz minden vasárnap az Isten házába? Azért is panaszkodunk, mert úgy látjuk, gyermekeink észrevétlenül eltávolodnak tőlünk. Egészen más világ az övék. A mi egykori eszményeink nem lelkesítik őket, a szívükben sokszor csak a nagy semmit, a nihilt hordozzák. Félünk: jaj, elveszítettük őket és hogyan találhatnánk meg őket ismét?

Nem akkor maradnak el tőlünk a gyermekeink, amikor észrevesszük. Sokkal hamarabb. Akkor, amikor a keresztes emlékével együtt ottfelejtjük a templomban mi szülők és keresztszülők - az Úr asztalánál tett fogadalmat. Földi szülőjének csak az a gyermek tud engedelmeskedni, kit megtanítottak a mennyei szülő, az Atya dolgaira. A tőlünk lélekben messzire szakadt, elveszített gyermekeinket is csak az egykor elvesztett, de újra megtalált Jézus tudja nekünk visszaadni. És az apától-anyától eltávolodott gyermek csak akkor lehet Jézus közelében, ha tőle megtanulja: az is a mennyei Atya dolga, hogy tudjak földi szüleimnek hitből fakadóan, türelemmel és megértéssel engedelmeskedni.

Induljunk el visszafelé az úton, hogy Jézust megtalálva egymásra is rátaláljunk, hogy az atyák szíve a fiakhoz, a fiak szíve az atyákhoz forduljon és így foglalatoskodjunk a mennyei Atya dolgaiban. Ámen.

Csiha Kálmán

Böjtfő

Alapige: Máté 16,21

Bibliolvasás: Máté 16,21-28

Ez a nap vezet be Jézus elkövetkezendő szenvedéseibe - ezért ünnepli anyaszentegyházunk e napot régi koroktól fogva. A nagypénteki húsvéti ünnepkörnek ez a kapuja. Igénk is erről szól. Egy csodálatos szép diadalmas kaput láttunk, a húsvét kapuját. A hitvallástétel kapuját. Jézus azt kérdezi a tanítványaitól, hogy kinek mondanak engem az emberek, és Simon válaszol: Te vagy a Krisztus, Istennek Fia. Jézus reánéz és ezt mondja: te pedig Péter, azaz kőszikla vagy, és erre a hitre (!) építed fel az én anyaszentegyházamat, melyen a pokol kapui sem vesznek diadalmat. Neked adom a mennynek és pokolnak kulcsait, és amit megnyitasz a földön, a mennyben is nyitva lesz, és amit bezársz a földön, a mennyben is zárva lesz.

Jézus az igehirdetés hatalmát adja tanítványainak, amely előtt ha megnyílnak a szívek, akkor bejutnak az örök életbe, de ha bezárják az emberek a szívüket, akkor a kárhozatra jutnak és kimaradnak az üdvösségből.

Csodálatos szép kapu ez, ragyogó, fényes, diadalmas kapu, mert kétezer éve beigazolódtott az, amit Jézus mondott, hogy ő úgy felépítette az ő anyaszentegyházát, hogy a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat. Mennyi minden történt azóta, de a templomok nyitva vannak, a harangok zúgnak és a Szentírást olvashatja mindenki. Jézus gondoskodik arról, hogy ez a diadalmas szép kapu mindenki számára nyitva legyen.

De amikor elmondja Jézus ezeket a tanítványoknak, amikor megmutatja ezt a szép dicsőséges kaput, utána rögtön egy fekete, fájdalmas, szomorú kapura mutat reá.

Hallottuk: "ettől fogva kezdé Jézus jelenteni az ő tanítványainak, hogy neki Jeruzsálembé kell mennie és sokat kell szenvednie a vénektől és a főpapoktól és az írástudóktól és megöletnie és harmadnapon föltámadnia". A húsvét diadalmas kapuja után Jézus kinyitja a böjt fekete kapuját. Előbb ezen a kapun kell átmenni, előbb a próbák és szenvedések fekete kapuján kell átmenni, hogy elérkezessenek ahhoz a másik diadalmas kapuhoz.

Jézus ezt mondja: fel kell mennem Jeruzsálembé. Volt idő, amikor a tanítványok követelték, hogy menjen fel Jeruzsálembé. Mert milyen Igehirdető, milyen Megváltó ő, ha nem megy fel Jeruzsálembé tartotta a közzélemény. Jézus akkor ezt mondta: nem jött el még az én óráim.

Jézus nem az emberek véleményére hallgatott, de nem is a dicsőség-vágy vezette. Jézus felfelé hallgatott, Istenre hallgatott. És amikor az

Atyától megkapta a parancsot, akkor mondotta: most fel kell mennem Jeruzsálembe. Pedig tudta, hogy ez a "most" számára a szenvedést, a kereszteset, a halált jelenti. Jézus nem kifelé figyelt. Jézus felfelé hallgató lélek volt.

Vajon mi milyen életek vagyunk? Vajon mi mindig csak kifelé, az emberek véleményére hallgatunk? Vagy mindig csak befelé, a saját kívánságunkra hallgatunk? Vajon felfelé hallgató emberek vagyunk-e? Vajon tudjuk-e azt mondani az emberi kívánságokra: nem! Vagy talán ezt mondjuk: Igen, Atyám, ha te úgy akarod, akkor felmegyek Jeruzsálembe. Jézus felfelé hallgató élet volt. Azt mondta nagycsütörtökön, amikor vért izzadva imádkozott: Atyám, ha lehetséges, müljék el tőlem ez a pohár, mindazonáltal ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy te. Valóban felfelé hallgató élet volt.

Bőjtő vasárnapjának ez a kérdése: vajon mi hova hallgatózunk, kire hallgatunk, ki után indulunk? Kifelé hallgató emberek vagyunk-e? A magunk szíve vágya után hallgatózó és induló emberek vagyunk-e? Vagy nem! Tudunk-e mi felfelé hallgató emberek lenni? Jézus felfelé hallgatott, és azért tudott elindulni Jeruzsálem felé.

Jeruzsálemben mutatták be a bűnért való áldozatot, itt énekeltek a zsoltárokat, és itt tettek nagy fogadalmat Istennek, hogy akarata szerint fognak élni. Minden évben legalább háromszor Jeruzsálembe mentek a vidék lakói is, hogy Istent dicsérjék, mert ez a város volt az egyház szíve, a templom városa.

Ott kitárt karral és szeretettel kellett volna hogy fogadják Jézust. Le kellett volna boruljanak előtte, hisz ott őrizték a legszebb tekerceseket azokról az ószövetségi jóvendölésekről, hogy ki lesz az, aki szüztől születik a Dávid családjából és Názáretbe fog jönni. Jeruzsálemben kellett volna hogy tudják: hozzájuk érkezik Isten Fia. Fel kellett volna készülni egy boldog fogadásra. De Jeruzsálem elkésett. Jeruzsálembe beszűrődött a bűn és az önzés. Elfelejtették az Írás szerinti életet. Jeruzsálem csak szenvedést tudott okozni Jézusnak, azért sírt Jézus a hegyoldalon a város felett: "Ó Jeruzsálem, Jeruzsálem, aki megöli a prófétákat és megkövezed, akik hozzád küldetnek, pusztán fog maradni a te városod." Elkésett Jeruzsálem. Jézusnak szeretetre kellett volna érkeznie Jeruzsálembe, de szenvedésre érkezett.

Nem gondoljátok, testvéreim, hogy sokszor így elkéstünk mi is, hisz amikor hozzánk jön Jézus, a mi szívünkbe, a mi templomunkba, a mi gyülekezetünkbe, a mi egyházunkba, akkor Jézusnak öröme kellene érkeznie. Hűségre, tisztaságra, jóságra, bocsánatra és új életre kellene érkeznie. De mi is elkéstünk! Mennyit káromkodik egyházunk népe! Hogy tépik egymás lelkét az egyháztagok! Sokszor még egy családon belül is! Ó, hogy elkéstünk! Hány helyen porosodik a Biblia! És hány helyen olvassák azt, de nem tartják be. De hány helyen nőnek fel üres szívvel a gyermekek. Elkéstünk, mint az a régi Jeruzsálem. Hátrányunkra megváltoztunk, és Jézusnak köztünk is, miattunk is, érettünk is szenvedés a része. Azoktól szenvedett a régi Jeruzsálemben, akik a legjobban kellett volna hogy előkészítsék az útját, a vénektől, a főpapoktól és az írástudóktól.

Tudjátok, hogy lehet értelmezni mai nyelven az alapigénkben szereplő véneket? Úgy mondja a Szentírás eredeti szövege, hogy ők a presbiterek. A főpapok a lelkipásztorok, és az írástudók a Bibliát olvasó és templombajáró emberek. Ezen a bőjtői vasárnapon hajtsuk meg a fejünket, lelkipásztorok, presbiterek, templomba járó és Bibliát olvasó emberek. És legyen annyi bátorságunk, hogy vegyük magunkra az Igét, hogy Jézusnak érettünk is szenvednie kell, mert mi is fájdalmat okozunk neki. Mert nem vagyunk igazán a szeretet világossága, a békeesség sója és az új élet kovásza.

Mit tettünk mi az egyházunkért? És azért, hogy szebb legyen az élet a mi világunkba, hogy több legyen a szeretet, a jóság, az igazság, a hűség és a becsület? Példaképek voltunk-e mindig, a családban, az életben, gyárakban és irodákban? Tudtunk-e mindig úgy világítani, ahogy kellett volna? Vajon nem késtünk el, presbiterek, lelkipásztorok, bibliaolvasók,

templombajárók? Vajon nem úgy volt-e sokszor, mint abban a régi Jeruzsálemben, ahol tele volt a templom és énekelték a régi zsoltárokat, de a Krisztus szerinti élet nem kellett senkinek, amikor hazamentek?!

Milyen fájó, hogy Jézusnak értünk is szenvednie és megöletnie kell. Mert Jézus most is megöletik! Sok szívben megöletik. Egy-egy élettárs szívében, amikor a másik csak színleg keresztyén, csak képmutatásból keresztyén, csak szokásból keresztyén és kegyes mondatokkal takarja be önzését. Sokszor megöletik Krisztus a másik szívben. És megöletik sok gyermekszívben, ahol részeges, parázna szülők vannak, vagy ahol csak a pénz után szaladó emberek a szülők. Így üresen marad egy-egy gyermekszív, és megöletik benne a szeretetre és tisztaságra, vagyis a Jézusra való vágyakozás. Bizony, Jézus sokszor megöletik miattunk, éspedig azért, mert jót kellene tennünk és nem tesszük.

Jézus így folytatja: de harmadnapon feltámad. Ez nem a Jeruzsálem érdeme volt, nem a főpapok, nem az írástudók és nem a vének érdeme volt. Jézus ma is feltámad. Feltámad bántott és mellőzött élettársak szívében, elhanyagolt gyermekek és ifjak szívében, feltámad sok-sok ember szívében. Jézus nemcsak megöletik, de Isten kegyelme szerint fel is támad. Feltámad a mi szívünkben is.

Hát éljünk úgy mindnyájan, presbiterek, lelkipásztorok, templombajáró emberek egyaránt, hogy a mi életünk miatt ne megölettessék Jézus, hanem feltámadjon ebben a gyülekezetben, vagy valamennyien kovászok, sók, világosság legyünk, akik nemcsak magunkért élünk.

Amikor Jézus megmutatja a bőjt ajtaját, akkor Péter nem akar átmenni rajta. Neki csak a ragyogó kapu kell, nagypéntek nélkül. Péternek csak győzelmes egyház kell, szenvedő egyház nélkül. Péternek csak a kulcsok hatalma kell, bűnbánat nélkül. És ezt mondja Jézusnak: Isten mentsen, Uram, nem eshetik meg ez teveled. "Távozz tőlem, Sátán feleli Jézus bánatomra vagy te nékem." Az eredeti szöveg szerint: csapda vagy te nékem az utamon, ami meg akar engem gátolni a cél elérésében. Ezért távozz tőlem.

Mi is úgy vagyunk sokszor, mint Péter. Vállalnánk a dicsőséges szép utat, de nehéz vállalni a bőjti utat. Ez az Ige is igaz, hogy Jézusnak bár fájt, hogy a jeruzsálemiekért szenvednie kell, mégis elment meghalni értük. Nekünk is vele kell menni, bár sokszor ez fáj. Talán valaki olyan bánt meg, akivel együtt vagy a templomban. Fáj sokszor, hogy olyan helyről kapsz hidegséget és szeretetlenséget, ahonnan megértő jóindulatot várnál. Ilyenkor gondolj arra, hogy Jézus is elment Jeruzsálembe szenvedni a jeruzsálemiektől és meghalni a jeruzsálemiekért. Mert Jeruzsálemben mégis Isten népe, Isten városa volt.

Jézussal vállalni kell a másokért való szenvedést, mások szívének meggyógyítását, és hinni azt, hogy mindenkinek a lelkében, akármilyen durva is, akármilyen istentelen is, de ott van a sóvárgás a tisztaság után, Isten után, a szeretet után. Vállalnunk kell mindent Jeruzsálemért, az egyházért, Istenért, de ne csak a szép diadalmas kapukon menjünk át, hanem a szenvedés fekete boltívei alatt is. Ez az igazi keresztyénség, amire hívott bennünket Jézus.

Tudta azt Péter, hogy az élete egybe fog fonódni a Jézus életével, de amikor a kétely szólalt meg benne, akkor a szívében félelem volt: ha veled ez történik, akkor velem is megtörténhet, Istenem. Bele kell törődnünk, hogy velem is megtörténhetik, veled is megtörténhetik, hogy megbántanak, hogy szenvedned kell, hogy beteg lehetsz. Bele kell nyugodni abba, hogy az Istennel való hűségünk nem azt jelenti, hogy megvásároltuk az életbiztosítást, hanem azt, hogy odaadtuk életünket Jézusnak és vele járunk bőjti napokon is, hogy másoknak is elvigyük az ő szeretetét.

Nehéz megérteni, hogy megeshetik ez velem is. Betegségben, bajban ezt mondja Péternek: bánatomra vagy nékem, mert nem az Isten dolgaira gondolsz, hanem az ember dolgaira. Ezért zúgolódunk mi is, mert mi nem az Isten dolgaira gondolunk, sokszor még a templomban sem Isten dolgaira gondolunk, hanem az ember dolgaira, a mi dolgainkra. Hogyha megbántanak, éve-

kig hordozzuk, ha nem örökre, a sebet, és nem tudjuk elfelejteni. De ha káromoljuk Istent, másnap már nem emlékszünk rá. Telve vagyunk magunkkal, túlságosan a magunk sebei fájnak, pedig ha egy kicsit fájna a másik sebe is, nem fájának úgy a magunk sebei. Túlságosan reszketünk mi önmagunkért. Miért is szoktunk mi általában imádkozni? - Önmagunkért! Szoktunk-e azért imádkozni, hogy itt több legyen a szeretet és a becsület, hogy megtaláljuk Isten jóságát, vagy csak a magunk egészségéért, a családjuk egészségéért, és nem Isten dolgaiért imádkozunk.

Jézus a bőjt kapujában ki akar emelni a magunk dolgai közül, és reánk akarja bízni Isten dolgait. Vállald el! Szép bőjti odaszánásnak vállald el, hogy te ezentúl az Isten dolgaival is törődni fogsz, hogy neked ezentúl fájni fognak a Jézus sebei, fájni fog a negyedik szomszéd bánata vagy hitetlensége. Így nem fog úgy fájni a te sebed, mert meg fog oszlani a fájdalom, és szívedre ráborul a Krisztus jósága. Ezért mondja Krisztus: ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztjét és úgy kövessen engem. Azaz nem mindig önmagunkért reszkessünk, éljen szívünkben az Isten dolga, és tudjunk reszketni másokért is, tudjunk áldozni másokért is, és tudjuk magunknál jobban szeretni az Isten Fiát.

"Vegye fel az ő keresztjét" ez a bőjt parancsa, hajtsam meg fejem és mondjam, hogy velem is megeshetik, és ha úgy akarod, Uram, felmegyek Jeruzsálembe, és ha úgy akarod, szenvedni fogok, áldozni fogok, szeretni fogok, megbocsátani fogok, csak azért, hogy legalább egy lelket meggyógyítsak és elvezessek a te országodba. "Kövess engem", ez a bőjt parancsa, "ahová te mész, oda megyek".

Ha fekete bőjti kapun átmensz, Jézusom, én veled megyek, és amikor megérkezel a húsvét ragyogó fényébe, én veled leszek ott is, mert ahová te mész, oda megyek én is.

Ha eddig csak saját magamra hallgattam, most már te is érdekelsz engem igazán. Ha eddig kifelé, az emberekre hallgattam, ha befelé, szívem parancsaira figyeltem, ezentúl felfelé hallgatok, reád hallgatok, és elindulok veled, hogy mindörökké veled lehessenek. Ámen.

Fazekas Zsolt

Bőjtfői prédikáció

Alapige: 1János 2,15-17

Bibliolvasás: 1János 4,16-5,5

Bibliánkat nagyon sokszor azért nyitjuk ki, hogy az elolvasott Igéből megnyugvást, bátorítást, útmutatást találjunk, hogy kérdéseinkre feleletet kapjunk. Ez a most elhangzott Ige azonban összezavar bennünket. Tétován állunk előtte. Összehúzzuk szemöldökeinket, és nem tudunk mit kezdeni vele.

Már első mondatával gondolkozásra késztet, és félig hívó emberre oly jellemző kétségeskedést és kételkedést juttatja eszünkbe. Hogyne torpannánk meg, amikor arra szólít fel az Ige, hogy ne szeressük a világot. Ellentmondást érzünk ebben a parancsban. Vagy talán református tanításunk lenne az ellentmondásos? Ne szeressük azt a világot, amelyet maga Isten a teremtés során "igen jó"-nak talált? Ne szeressük azt a világot, amelyhez annyi szál köt bennünket? És vessük meg mindazt, ami a világban van? Mindazt, amiért élünk, amiért küzdünk, sőt, amiért imádkozunk is? Talán önmagunknak mondunk ellent akkor, amikor a feloldozásban mondjuk vagy halljuk, hogy Isten úgy szerette ezt a világot, hogy Egyszülöttjét adta

érette? Alapigénk e három verse a János levelének az összefüggésében ki-elégítő és megnyugtató választ ad kérdéseinkre. Megfelelő módon tünteti el a látszólagos ellentmondásokat és oldja fel a belső feszültséget.

Legelőször azt vesszük észre, hogy alapigénkben végig kiemelkedő szerepe van a "világ" szónak. Hatszor fordul elő, és három üzenetet határoz meg:

1. ne szeressétek a világot;
2. ami a világban van, nem az Atyától van;
3. a világ elmúlik.

I.

Ne szeressétek a világot! hangzik az első felszólítás.

A bibliai szóhasználat szerint a világ először: az Isten által teremtett kozmosz, vagyis a teremtett valóságok összessége; másodsor: az Isten ellen lázadt emberiség, vagyis az emberi valóságok teljessége, melyet az Isten elleni lázadás minősít, és amely ítéletre jut; harmadszor pedig a Jézus Krisztus által megváltott világ.

János világfogalmát kettős szemléletmód határozza meg: Isten és az első emberpár bűnesete által megromlott bűnös világ szemben állnak egymással. Ehhez a kettősséghez még az is hozzájárul, hogy különbség van Isten szeretete és az ember szeretete között. Isten szeretete könyörülő, megváltó szeretet, a mi szeretetünk pedig egyre inkább elveszíti az isteni, áldozatos, másokkal törődő szeretet jellegét, és egyre inkább egy olyan szeretetté válik, amelyet a valamihez való ragaszkodás, a valamin való csüngés, a falánk telhetetlenség és a birtoklás vágya jellemez. Ettől a világszeretettől óv minket János.

Mi jól tudjuk azt, hogy a világ a napsütés és az eső, a növények és az állatok, hogy a világ a család, az élettárs és a gyermek, a szeretet és a szerelem, a barát és a munkahely, a kenyér és a könyv, a szórakozás és az otthon, a helyettünk is dolgozó gépek sokasága és az életmentő gyógyszer. A világ minden, amit Isten az ember számára teremtett és az embernek ajándékozott. Nem szabad félreérteni az Ige felszólítását! Itt nem valami szektás értelemben vett "világundorra", a világból való kimenekülésre ösztönöz az apostol. Sőt, az Isten által teremtett világot szeretni kell! János azonban az emberi bűn által megfertőzött világtól óv, amelyben a Nap sugara helyett rádióaktív sugár ér minket, amelyben a család, az otthon nagyon sokszor pokollá válhat; attól a világtól óv, amelyben a gyermek teher, amelyben a gyógyszer kábít és öl.

Ne szeressétek ezt a világot! A világ csak akkor válik veszélyessé, ha helytelenül használjuk. Ha mégis szeretjük ezt a helytelenül használt világot, akkor nem szeretjük Istent mondja János az ellentétek szembeállításának módszerével, amelyben az ellentétek kizárják egymást. Pierre Bonnard svájci theologus szerint a "világ" kifejezés alapigénkben az "isten" kifejezés szónokias ellentéte.

II.

Mert mindaz, ami a világban van, nem az Atyától van - szól számunkra a második üzenet. Az Ige szerint az van a világban, ami nem Istentől van. Egyre szomorúbban látjuk és tapasztaljuk azt, hogy a világban az ösztönök és az önzés által uralt élet van jelen. Ezt részletezi János, amikor a testnek és a szemnek a kívánságaról, valamint az élet kérkedéséről beszél. Világos tehát, hogy Isten itt kétféle magatartást ítél meg: a kívánságot és a kérkedést.

A kívánság, vagy helyesebben a vágy, mindig az ember ösztöneiből fakadó kívánságokat jelölte. Az Ige az érzéki vágyra, a gyönyörre utal. A test vágya nyomán a testi élvezetek uralkodnak az ember felett. A kívánság, a vágy sem ismeri a határokat. A szexuális vágy, az alkoholos mámor, a siker, a népszerűség, a karrier, valamint a táplálkozás utáni vágy mér-

téktelen és határtalan. A vágy pedig bűnt szül, a bűn pedig halált nemz. Elég csupán néhány bibliai történetre emlékeznünk, hogy ez az igazság nyilvánvalóvá váljék előttünk. Acháb király a Nábót szőlőjét, Dávid pedig Uriós feleségét, Betsabét kívánta meg. Császárok és hadvezérek a hatalmat, a világ feletti uralmat kívánták, s e kívánság évszázadok borzalmát és szegyenét szülte. Ma a békét, a nyugalmat és a boldogságot kívánjuk, de helyette fegyveres, lelki és szellemi háborúkkal találkozunk.

Textusunknak konkrét üzenete van, mely nem vonatkozik általában az ember ösztöni életének a megtagadására, sem az embert körülvevő tárgyak elutasítására, hanem a legkülönbözőbb kicsapongások ellen szól. János apostol a pogány világot jellemző dözsöléstől és mérhetetlen nemi elfajulástól akarta megvédelmezni a keresztyén gyülekezetet.

Miként nem a jómód ellen szól az apostol, hanem az anyagi élet tobzódó és szélsőséges megnyilvánulásaitól akar visszatartani, úgy a test és a szem kívánságánál sem az ember természetes vágyait, hanem azok bűnös elfajulásait kifogásolja.

A kívánság által birtokolt világ kérkedővé tesz. Az élet kérkedése, a jómód hivalkodása lényegében nagyozolás. Az emberi hiúság tobzódó kielégítése anyagi vonatkozásban pompakedvelő, hencegő, feltűnést kereső, a látszatnak hódoló, fényűző életmódot eredményez, és ez az életmód fölényessé, gőgössé, önhitté, önzővé és irgalmatlanná tesz, megöli bennünk Istent. Így fogalmazza ezt meg egy fiatal lelkipásztor-költő:

Modern tornácok lépcsőiről
kivilágított fogalmak
integetnek,
és mind fojtogatják
az én Teremtőm lélegzését.

(Kiss Domokos)

"Kivilágított fogalmak" három fő mozgatórugója: a test kívánsága, a szem kívánsága és az élet kérkedése, amely nem az Atyától van, hanem a világtól. Ez a három rugó dolgozik a világban és hajtja az embereket. Ettől óv János, és erre mondja egy theologus: "Ha ez a háromszoros lökőerő, mely az emberiséget mozgásba hozza, megszűnnék, hirtelen az egész világtörténelem megállna."

III.

A világ elmúlik olvassuk a 17. versben. A kívánság által uralt világ nyer most megítélést. A világ végének a várása az őskeresztyénségben a Krisztus visszajövetelének és az üdvösségnek a reménységéhez kapcsolódott. Ez a reménység meghatározta az első gyülekezetek erkölcsi magatartását. Ez a reménység olyan hajtóerő, mely az Istennek tetsző élet folytatására ösztönzi a keresztyéneket. Ez az erkölcsi hajtóerő a mulandóság és az örökkévalóság éles ellentétében válik szemlélhetővé. Alapigénk a világ végső elmúlásáról szól, de az emberi vágyak sorsáról is beszél, melyek sohasem hozzák meg a végső beteljesülést.

A 17. vers második felében azonban megnyílik a keresztyén élet végtelen látóhatára. Mit jelent Isten akaratának cselekvése? Elsősorban a szeretet gyakorlását. A szerző itt a Jézus Krisztus áldozata által megváltott világról beszél, arról a világról, amelyet a mi életünkben is meg kell hogy valósítsunk. Ez az Isten országa. Isten országának színhelyévé kell tennünk a megváltott világot, amelyben többé nem uralkodik a mulandóság.

Nézzük meg végül, mit mond nekünk, mai embereknek ez az Ige? Alapigénk önmegtartóztatásra int és figyelmeztet. Ez az önmegtartóztatás az igazi keresztyén böjt!

Mégis milyen legyen a mi böjtünk? Semmiképpen sem lehet olyan, amelynek azt a középkorban előírták: "... zsákban járni, hamuval behinteni, haját elmetélni, lovaglástól, vendégségektől, húsételtől, boritaltól, fűrdéstől, komédia- és játéklátástól meg kellett magát tartóztatnia..."

olvashatjuk a jezsuita szerzetes Taksonyi János leírásából.

A böjti idő minket elsősorban arra figyelmeztet, hogy tudjuk kívánságainkat Isten akaratának a korlátai között tartani. Ezt a korlátot a Tízparancsolat, valamint a nagy parancsolat jelenti. Ne feledjük azonban, hogy ezek a parancsok ma is éppúgy tiltanak a paráznaságtól, az élvezetek mértéktelen, kóros hajhászásától, mint két- vagy háromezer évvel ezelőtt. Ugyanakkor arra is figyelmeztetnek, hogy a pénz, a siker, a népszerűség és a fényűzés nem pótolhatják a pénz, a siker megszerzése közben elveszített Isten-fiúságot. Nehéz ennek a korlátnak a felismerése és betartása. Csupán a Krisztusban való újjászületés által lehetséges. Legyen azért a mi "világmegtágadásunk" az alázatos imádság, amelyben új emberünk megéledéséhez kérjük a Szentlélek Isten erejét. Ámen.

Geréb Zsolt

Virágvasárnap és nagypéntek felé

Alapige: Ézsaiás 50, 4-9

Bibliaolvasás: Máté 21, 1-14

Virágvasárnap reggelén a keresztyén egyház a Jeruzsálembé érkező Jézusra tekint. Az Úr nevében jövő Jézust "hozsánna" kiáltással fogadják az Olajfák hegyén. Az ünnepre jövő zarándokok úgy tekintenek a názáreti prófétára, mint a Dávid Fiára, mint a Messiásra, aki szabadságot hoz a népnek. Jézus elfogadja a virágvasárnapi tömeg köszöntését, nem némítja el a hozsánázó sokaság éljenezését. Hisz ő valóban úgy jön a szent városba, mint a szabadító, mint a Zakariás próféta által megjövendölt Messiás.

Amikor az ünneplő tanítványok kíséretében beérkezik a városba, a jeruzsálemiek felháborodnak és azt kérdik egymástól: Kicsoda ez, aki ilyen fogadtatásban részesül? Az egész szenvedéstörténet erre a kérdésre kíván feleletet adni: Kicsoda Jézus? A virágvasárnappal kezdődő eseménysorozatban többször is felhangzik ez a kérdés. A főpap azt kérdezi Jézustól a főtanács előtt: Te vagy-e a Krisztus, az Istennek a Fia? Pilátus pedig ezzel a kérdéssel fordul hozzá: Te vagy-e a zsidók királya? Jézus mindkét esetben így felel: Te mondád. Tehát igenlő választ ad. Ezért ítélték el, mind a vallási, mind a világi ítélőszék előtt. Az Újszövetség kutatói az utóbbi időben sokat foglalkoztak Jézus perének a kérdésével. Az evangéliumi tudósítások alapján arra a megállapításra jutottak, hogy jogi szempontból mind a zsidók, mind a rómaiak szabályszerűen jártak el. A hibát ott követték el, hogy mindketten félreértették Jézus választát. Ő valóban Messiásnak tartotta magát, de az ő messiásképzete nem volt politikai jellegű. A messiás feladatát nem a zsidó nemzeti váradalmak kielégítésében látta. Jézus nem akarta helyreállítani Dávid egykori uralmát. Ő nem fegyverrel kívánta megszerezni népének a szabadítást, hanem saját szenvedése által. Nem uralkodni, hanem szolgálni akart. Tanítványainak erről így tett bizonyosságot: "Az embernek Fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem azért, hogy ő szolgáljon és adja életét váltságul sokakért" (Mk 10,45).

Jézus az Úr szenvedő szolgájának a szerepét kívánta betölteni, akiről Ézsaiás próféta négy feledhetetlen éneket írt. Alapigénk a harmadik a dalok közül. Nézzük meg, hogy a próféta miként rajzolja meg az Úr szolgájának személyét.

"Az Úr Isten bölcs nyelvet adott énnékem, hogy tudjam erősíteni a megfáradtat beszéddel, fölserkenti minden reggel fülemet, hogy hallgassak, miként a tanítványok."

Az Igében egy olyan emberről van szó, akinek a napja imádsággal kezdődött. Minden reggel Isten közelségét érezte, aki felébreszti és megszólítja őt, hogy hallgasson, mint a tanítványok. Imájában úgy fordult Istenhez, mint a tanítvány a mesterhez, aki minden titkot feltár előtte, aki mindennap megfelel kérdéseire, aki formálja fejlődését, irányítja életútját. Milyen bizalom hatja át ezt az imádságot! Aki így imádkozik, így fordul naponta Istenhez, annak minden napja bizakodással kezdődik.

Kiről mondja ezt az Ige? merül fel a kérdés az igehallgató előtt. Az Ige személyes hangja arra enged következtetni, hogy itt maga a próféta beszél. A 10. versben, ahol az Úr szolgájának nevezi magát, arra a korszakra utal, amelyben élt. Második Ézsaiás a babiloni fogságban volt az Úr prófétája, amikor a zsidó nép egy része száműzetésben, sötétségben élt, messze hazájától. Anyagi szempontból a foglyok helyzete nem mondható rossznak. Még a vallásos élet gyakorlására is lehetőségük nyílt. A hit és népük sorsának szempontjából azonban kicsinyhitűek és reménytelenek lettek. Elfelejtették azt, hogy Isten tartja kezében sorsukat, nem gondoltak arra, hogy neki még terve van Jeruzsálem fiaival. A reménység nemcsak társainak a szívéből hiányzott, hanem Ézsaiás szívéből is.

Ebben a helyzetben hívta el az Úr a prófétát. Isten azonban nemcsak elhívta a szolgálatra, hanem fel is ruházta azokkal a képességekkel, melyek által megbízatását végrehajthatja. Két adományban részesítette őt az Úr. Elsősorban megnyitotta fülét, hogy meghallja az ő beszédét, naponkénti kijelentését. Az első ének szerint a Lélek ajándékában részesült, hogy imádságával mint egy csodálatos vevőkészülékkel felfogja az Úr üzenetét. A népnek nem a saját gondolatait adta tovább, hanem Isten beszédét, üdvösségszerző akaratát. Nem saját nevében, nem saját tekintélyével szólt a gyülekezetnek, hanem az Úr nevében, akinek Igéjét, jövőt formáló beszédét tolmácsolta. A másik adomány, amelyben részesült, a bölcs nyelv volt, mely által erősíteni, vizasztalni tudta a megfáradt és elkeseredett társait. Mennyire szüksége volt a sötétségben járó gyülekezetnek Isten Igéjére, amely mint egy fátyla világított a fogságban! Izrael népe nemcsak életterét, hazáját veszítette el, hanem templomát is, a templomi istentiszteletet, mely életének a forrása volt. Most egyedül a rábízott isteni Ige maradt meg számára, amely megtartó erővé, rendkívüli jelentőségűvé vált életében. A próféta nem önmagáért kapta a kijelentést, hanem azért, hogy a szabadulásra vágyó társait bátorítsa. A hetven évig tartó száműzetésben még az ifjak is elfáradtak, még a legkülönbek is meglankadtak és megtántorodtak (40,30). Az Úr szolgája őket kellett hogy buzdítsa szelíd, kedves szóval. E pásztori megbízatást, Isten üzenetének az átadását azért tudta végezni, mert őt az Úr erősítette minden reggel.

Kire ismerünk mi az Úr szolgájának az alakjában? Jézus Krisztusra, az újszövetségi jó pásztorra, akit szintén Isten rendelt a nép vizasztalására, aki magához hívta a megfáradtakat és a megterhelteket, hogy megnyugvást adjon nekik (Mt 11,28). Az evangéliumok bizonyossága szerint Jézus naponta fordult az Atyához csendes órájában. Ilyenkor figyelt Isten szavára, hallgatta akaratát, tanítását, melyet igehirdetésében, példázataiban hallgatóinak kijelentett (Jn 8,28).

Isten ma is rendel pásztorokat, szolgákat, hogy a Szentírás alapján a Lélek által erősítsék, buzdítsák a félelmes szívűeket, a megpróbáltatottakat, a meglankadtakat. Isten őket is naponta megerősíti, hogy gyógyítani, ápolni és vizasztalni tudják a rájuk bízottakat.

Alapigénk továbbá azt mondja a szenvedő szolgáról, hogy nem volt engedetlen. Ézsaiás próféta nem utasította el a megbízatást, nem menekült el a küldetés elől, mint Jónás. Elfogadta mindig az Úr parancsát, még akkor is, ha annak végrehajtása nehezebbre esett. Isten üzenetét hamisítatlanul adta át a népnek. Nem szépítgette, nem tompított, hanem hűségesen tolmácsolta azt. A próféta szolgálata azért naponta ellenállásba ütközött. Hallgatói bíralták beszédét, mert emberi elképzelésük, emberi gondolataik nem egyeztek meg Isten akaratával. Ezért sok összeütközésre került sor Ézsaiás és honfitársai között. Így volt ez Mózes, Illés és

Jeremiás esetében is. A nép a prófétát támadta; bántalmazták, megverték és kigúnyolták mint Isten szóvivőjét. Jeremiásnak ezt kiáltották ellenségei: "Ne prófétálj az Úr nevében, hogy meg ne halj a mi kezünk által"(Jer 11,20b). Ilyen s hasonló fenyegetésekkel akarták elnémitani az Úr prófétáit. Ezért sokszor elcsüggedtek, sokszor abba akarták hagyni a terhes szolgálatot. Milyen kétségbeesetten kiált Illés az Úrhoz: "Elég! Most, ó Uram, vedd el az én lelkemet" (1Kir 19,4).

A szenvedő szolga azonban nem akarja abbahagyni küldetését, nem riad vissza a szenvedésektől, hanem vállalja azokat. Ő éppen azáltal emelkedik ki a próféták sorából és lép Jézus közelébe, hogy tudatosan vállalja a szenvedést, mert tudja azt, hogy ez is hozzátartozik küldetéséhez. Tudja azt, hogy Isten az ő szenvedése által munkálkodik népéért. Ezért nem keseredik meg, mint a többi próféta. Ezért nem törik meg az ütések és a gyalázások alatt. A 6. versben így ír minderről: "Hátamat odaadtam a verőknek és orcámat a szaggatóknak, képeimet nem fődöztem be a gyalázás és a köpködés előtt." Ez a szenvedés, amelyről a próféta szól, nem passzív, hanem aktív szenvedés. Így szenvedett, így tűrte a legnagyobb kínokat, a testi-lelki megaláztatást.

Amikor a főtanács előtt elismerte Messiás voltát, a főpap megszagatta ruháját és azt mondta: Mi szükségünk van még tanúkra? Hallottátok a káromolást. A tanács tagjai halálra méltónak ítélték Jézust. Majd némelyek az ítélelőbírák közül odamentek Jézushoz, arcul köpték, és öklözni kezdték őt. A törvény szerint ez a megszégyenítés szokás volt a zsidók között (4Móz 12,14). Vajon mi volt az oka, hogy a zsidó nép vezetői, a főpapak, az írástudók így viszonyultak Jézushoz? Nyilvános működése folyamán Jézus szavaival és tetteivel aláasta az írástudók tekintélyét. Virágvasárnap megtisztította a templomot, megbíráta Istenhez való viszonyukat, istentiszteleti rendtartásukat. Példázataiban és prédikációiban rámutatott az Isten iránti hűtlenségükre, önzésükre és képmutatásukra. A nép pedig hallgatott szavára. Ez pedig nem tetszett a főpapaknak, ezért volt a dühösködés és felháborodás. Ez a háttére viselkedésüknek, indulatos kitörtésüknek. Ők nem elégedtek meg azzal, hogy arcul köpték Jézust. Mikor belejöttek a csúfolódásba, nem tudtak megállni, fejére kendőt borítottak és arcul csapták őt, mondván: most prófétálj nekünk, mondd meg annak a nevének, aki téged megütött.

Jézus szenvedésének fontos mozzanata ez a jelenet, ez a kicsúfolás. Prófétáld meg nekünk! Ezáltal prófétai mivoltát akarták kigúnyolni. Később Pilátus katonái hasonló módon gúnyolták ki Jézust, de ők a királyságát teszik célponttá. Ők bíborpalástot tesznek a vállára, töviskoronát a fejére, nádszálat a jobb kezébe, majd térdeket hajtanak előtte és azt mondják: üdvözlégy zsidóknak királya! A zsidó nép képviselői Jézusban a prófétát csúfolják ki. Ebből is meglátszik az, hogy Jézus önvallomását, mely az ő messiási voltára vonatkozott, istenkáromlásnak tekintették. Ők Jézusban csak a prófétát akarták meglátni, de ebben a mivoltában is kipelengézték és nevetségessé tették. Jézus mindezt elviseli mint az Úr szenvedő szolgája.

Alapigénk így folytatódik: "Az Úr Isten megsegít engemet, azért nem szégyenülök meg." A siralmak és panaszdalok hangját felváltják a bizakodó zsoltárok hangjai, melyek az egész ének vezérmotívumát képezik. Az Úr Isten megsegít engemet! A próféta Istenbe vetette bizodalomát, mert tudta, hogy ő nem hagyja el szolgáit, nem hagyja szégyenben választottait. Az Isten az, aki testileg-lelkileg megcélozza prófétáit a támadások tüzeiben. Azért áll olyan szilárdan, mert bízik Isten hűségében és szabadításában.

Miből meríti ezt a bizodalomát az Úr szenvedő szolgája? A naponkénti imájából, az Istentől kapott bizatásból, valamint életének tapasztalatából. Élete és szolgálata folyamán újra meg újra felismerte, hogy lehet Istenben bízni, lehetséges az ő segítségére támaszkodni, mert ő a szükségben és a kísértések között sem pártol el tőlünk, mert nem hagy magunkra a szenvedésben. Ezért bízik abban, hogy a vádaskodások közepette mellette áll és igazságot szolgáltat neki. Isten elfogadja az ő elhivatottjának

a szolgálatát, és az ő ügyeit győzelemre viszi.

A szenvedő szolga előképe volt Jézus Krisztusnak, aki tökéletesen engedelmes volt Isten iránt (Fil 2,10). A szenvedők sorában Jézus áll a középen, az előtte és utána járók mind rá néznek, szenvedésük az ő szenvedése által nyer értelmet.

Virágvasárnap egyben a húsvéti nagyhét kezdetét jelenti. Jézus elindul a szenvedés útján. A Jeruzsálembe jövő Jézus nagycsütörtökön a Gecsemáné kertbe érkezik, nagypénteken a Koponyák-hegyére, ahol keresztre feszítik. Pál apostol így tesz bizonyosságot Jézus szenvedéséről: "engedelmes volt a halálig, mégpedig a keresztfának haláláig" (Fil 2,8). Isten elfogadta Jézustól a teljes engedelmisséget, igazságot szolgáltatott neki, feltámasztván őt a halálból, és a világmindenség Urává tette, hogy előtte minden térd meghajoljon. Az ő uralmát nem erőszakkal szerezte, hanem szelídséggel, önmaga feláldozásával. Ez az engedelmisség jelenti az emberiség történetének a csúcspontját. Ebben a teljes engedelmisségben valósult meg az, amiért Isten teremtette a világot és az embert. Krisztus engedelmissége által nyertük el a szabadítást a sötétség hatalmából. Fogadjuk el Jézustól ezt az ajándékot, és magasztaljuk mi is az ő nevét az első keresztyénekkal: Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére. Ámen.

László Dezső

Szabadulás a bűntől

Alapige: 1János 1,5-10

Bibliaolvasás: 1János 2,1-11

Maga Jézus Krisztus mondotta, hogy az Istent soha senki nem látta. Igen, mert az Isten Lélek, s a lelki természetű valóságok érzékszervekkel föl nem foghatók.

Az általunk megismerhetetlen Isten azonban mindent megtesz azért, hogy őt megismerhessük. Igéjében üzenetet küld nekünk, s ő, a láthatatlan Lélek beszélni kezd velünk, kijelenti magát nekünk, hogy mégis legyen felőle valami fogalmunk, megismerhessük őt. Az Isten mindig hasonlatszerű képekben leplezi le magát előttünk. Figyelmeztet arra, hogy az általunk ismert tények közül mihez hasonlónak tartssuk őt. Kijelentésének szavai nyomán, amelyek először hasonlatoknak tűnnek föl, ha azokban egyre inkább elmélyedünk, arra jövünk rá, hogy ő maga a valóság s az általunk megismerhető világ tényei az ő valóságos létének a hasonlatai. Ha azt mondja magáról, hogy Atya, akkor először olyannak képzeljük, mint a legjobb földi atyát, de később rájövünk arra, hogy minden földi atyát megelőzően az egyetlen igazi atya, akinek az atyaságát a földi atyák nagyon gyarló módon próbálják némiképpen kiabrázolni. Ma ismét egy hasonlat mutat rá arra, hogy ki az Isten. Induljunk el ennek a nyomán az ő még teljesebb megismerése felé.

I.

Ez az üzenet, amelyet tőle hallottunk és hirdetünk néktek, hogy az Isten világosság és nincsen őbenne semmi sötétség.

Az Isten világosság, és nincsen őbenne semmi sötétség.

A világosságot és a sötétséget nagyon jól ismerjük, a kettő között éles különbséget tudunk tenni. A világosságot szeretjük, a sötétségtől félünk. Mindent elkövetünk, hogy amikor a külső világosság forrása, a nap lealkonyodik, lámpák segítségével világosságot teremtsünk a lakásunkban.

A világosság az élet, a sötétség a halál.

Istennek világosság voltát megrázóan fejezte ki a magyar költő:
Isten, kit a bölcs lángesze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtva sejt,
Léted világít, mint az égő nap,
De szemünk bele nem tekinthet.

A legnagyobb embernek a lángesze sem érheti föl az Isten létének titkát, de ő kijelenti magáról, hogy ő a világosság, léte világít, mint az égő nap. Az égő napba csak sötét, elhomályosított üveggel nézhetünk bele. Isten is gondoskodott arról, hogy még a kijelentésében is maradjon homály a maga csodálatos léte felől, mert különben nem tudnók a kijelentését fölfogni. Most, amint az apostol mondja: tükör által homályosan látunk. A teljes, szentől szembe való tiszta látásra csak ez élet után, az örökkévalóságban jutunk el, amikor meglátjuk őt úgy, amint van, amikor testünk nélkül látjuk meg az Istent.

Induljunk most el az üzenet nyomán: az Isten világosság és nincs benne semmi sötétség, járunk a világosságban és ne a sötétségben, és egyre közelebb kerülünk hozzá, egyre inkább eljutunk a vele való közösségre. Előbb olyannak képzeljük Istent, mint a földi világosságot, mint a legnagyobb fényt, amit valaha is láttunk, később azonban rájövünk arra, hogy ő maga az egyetlen világosság, minden világosság forrása, a világosságnak Atyja, a világ világossága. Csak induljunk el feléje, hogy eljuthassunk a vele való teljes közösségre.

Pál apostolt úgy hódította meg és tette örökre magáévá Krisztus, hogy a damaszkuszi úton, amelyen a keresztyének elfogatására indult, mint világosság jelent meg előtte. Fényével körülvette, testileg pár napra vakká tette, de lelkében örökre megvilágosította. Kálvin nagyon tartózkodóan annyit mond az újjászületéséről, hogy egészen váratlanul fény gyült fel a lelkében, meglátta az Isten világosságát, és soha többé nem tudott tőle megszabadulni. Ezért mondja, hogy a hit nem más, mint a Szentlélek által megvilágosított értelem, és azt tanítja a hitvallásunk, hogy az újjászületés alkalmával a Szentlélek az értelmet megvilágosítja, hogy Istennek titkait és akaratát megértse (II. Helvét Hitvallás IX.6.).

Minden fény hívogatja azt, aki sötétségben jár. Nyári este kint ülünk az udvaron. Sötétség borul a tájra. Ha lámpát gyújtunk, pár pillanat múlva az éjjeli lepkék és pillangók egész raja kezd köréje csoportosulni. A lámpa közösséget teremt ő maga és a lepkék, valamint a lepkék és a lepkék között. A pillangók nemcsak a fényre, hanem egymásra is rátalálnak. A fény közösséget teremt maga és a pillangók, illetve a pillangók és a pillangók között. Mi magunk is így vagyunk. Nincs szörnyűbb helyzet, mint sötét este nehéz, úttalan terepen gyalogolni úgy, hogy sehol semmi fény sem világít, semmi sem mutatja, hogy hová kell megérkeznünk. Én magam átmentem egy ilyen gyaloglásnak minden gyötrelmén. A szakadó esőben nem látunk az orrunkig sem. Lépten-nyomon belebotlottunk egy-egy buckába, bele-süllyedtünk egy-egy zsombékba, vízzel tele marhanyomba. Sohasem felejttem el, milyen öröm fogott el, amikor előttünk fölgyült egy ház lámpájának a fénye. Azonnal tudtunk tájékozódni, tudtuk, merre tartunk. A fény valósággal húzott maga felé, egyre teljesebb lett a vele való közösségünk, minél közelebb jutottunk hozzá. És szorosabb lett az egymással való közösségünk is. Többé nem vitatkoztunk egymás között, hogy merre kell tartanunk, minden vitatkozás, civakodás, emberi bölcsködés nélkül együtt közösen mentünk a világosság felé.

Így vagyunk Istennel is. Mihelyt az ő kijelentésének fénye fölgyül előttünk, célegyenest tudunk feléje haladni. Egyre biztosabban jutunk közelebb hozzá és egymáshoz. Beteljesedik bennünk és közöttünk is az Ige: közösségünk van az Istennel és egymással is. Istennek mint fénynek ez a kettős közösségteremtő hatalma egyáltalán nem ismeretlen előttünk. Éppen most, éppen itt, ebben a templomban ebben a kettős közösségben vagyunk. Azért vagyunk együtt ezen az istentiszteleten, mert Isten Igéje mint világosság köré gyűltünk ismét össze s közösségünk van vele és egymással.

Milyen nagy sötétségből jöttünk ide. Sötét gondok, félelmek, aggodalmak közül. Hogy eloszlottak itt azok a sötét fellegek, amelyek otthon még megülték a lelkünket. Itt valóban érezzük, hogy világosságban vagyunk, közel érezzük magunkat Istenhez és egymáshoz.

Szeretnők, ha ez a megvilágosítotttság örökre megmaradna, mindig csak fényben és világosságban maradhatnánk. Isten világosság, és bennünket a világosság fiaivá hívott el. Nemcsak Krisztus a világ világossága, hanem az ő tanítványai is. Isten arra hívott el, hogy töltsük meg a vele való közösségben magunkat világossággal és azt mint világító mécsest vagy fáklyát vigyük magunkkal haza, ahol még sokan vannak sötétségben. Isten elkötelez arra, hogy mindig világosságban és világossággal járjunk, s ne legyünk többé a sötétség gyermekei.

II.

Vannak keresztyén lelkek, akiket az Isten világossága úgy eltölt, úgy lenyűgöz, hogy soha többet nem néznek magukra, nem vizsgálják magukat, hogy milyenek, hogyan néznek ki a világosság fényében. Isten nem erre a világosságban való tétlen szemlélődésre, hanem szigorú önvizsgálatra hívott el. A sötétségben való bolyongásból a világosságba érkezett ember csak pár percig örvendez a világosságnak, aztán magára néz és ijedve kiált föl: Jaj, hogy összepizskoltam magamat, amíg kint csatangoltam az úttalan úton, a sárban és az esőben.

Az Isten Igéjének világosságára eljutott keresztyén embernek Istentől adott legelső kötelessége az, hogy abban a fényben, amelyre eljutott, magát szigorúan megvizsgálja. Ez az önvizsgálat kellemetlen része a keresztyén életnek, mert egyre mélyebben rájövünk arra, hogy amíg a sötétségben bolyongtunk, rettenetesen összepizskoltuk, beszenyeztük magunkat. János apostolon keresztül azonban ez az üzenet szól: Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg és igazság nincsen mibennünk. Ha azt mondjuk, nem vétkeztünk, hazuggá tesszük őt és az ő Igéje nincsen mibennünk.

Sokan szeretnék azt, hogy az Istennel, a világossággal való közösségben a büntelenség állapotába jussanak. Sőt vannak olyan magukat keresztyéneknek tartó lelkek, akik azt mondják, hogy ők már annyira a Krisztuséi, úgy megvilágosodtak, hogy eljutottak a büntelenség állapotába. Ez a legnagyobb képmutatás, Isten Igéjének a legvakmerőbb meghazudtolása. Isten Igéjének a világossága sohasem hazudik, mindig kellehetetlenül leleplez bennünket. Aki azt mondja, hogy nincsen bűn benne, kettős vétket követ el: megcsalja magát, és hazuggá teszi Isten Igéjét, a világosságot. Aki a világosságban nem veszi észre a maga bűnét, az behunyja a szemét, feleslegessé teszi a fényt és nem él a fény legnagyobb áldásával.

Luther azt mondotta, hogy ha van fejlődés a keresztyén életben, akkor az egyedül abban látszik meg, hogy egyre bűnösebbeknek tartjuk magunkat, egyre inkább meglátjuk, hogy milyen nagy a bűnünk és nyomorúságunk. Amikor az Isten Igéjének legelső sugarai ránk esnek, csak a másokat is megbotránkoztató föltúnó bűneinket ismerjük föl: megvalljuk, hogy káromkodtunk, loptunk, csaltunk, hazudtunk. Minél közelebb jutunk az Ige világosságához, annál finomabb bűneink derülnek ki, rájövünk arra, hogy irigyek vagyunk, képmutatók és hamisak. Meglátjuk, hogy valójában nem a testünk, hanem a lelkünk a bűnös. Az igazi mélységes bűnbánatra eljutott ember rádöbben arra, hogy teljes valójában bűnös, még a legszentebb pillanataiban sem hagy nyugtot a bűn, még az imádkozás legszentebb pillanataiban is ráveti sötét árnyékát a megvilágosított lélekre.

Az Isten Igéjének a világosságában önvizsgálatot tartó ember azonban még mélyebbre kénytelen nézni, belső valóján is fölfedezi a bűn nyomait. Igen, mert Isten Igéjének a fénye röntgensugár, bevilágít a belsőbe, napvilágra hozza a szív elrejtett titkait.

Az jár igazán a világosságban, az él az Isten által teremtett közösségben, aki egyre mélyebben, egyre teljesebben látja, hogy mindenestől

megromlott, nincsen benne semmi jó, csak egyet tud tenni, újból és újból, mindig csak vétekezni. Erre a teljes bűnbeismerésre a kezdő keresztyéh még nem juthat el, ez a megdöböntő föl ismerés csak a világosságban már sok időt eltöltött keresztyén embernek a tapasztalása. Óvjon meg az Isten mindnyájunkat attól, hogy valaha is kilépjünk a világosságban járó bűnbánóknak ebből a seregéből és azt mondjuk magunkról, hogy bennünk már nincs semmi bűn, mi már tökéletes, büntelen keresztyének vagyunk. Ne feledjük azt, amit a káténk tanít: ahhoz, hogy az Isten evangéliumának vigasztalásával élhessünk, mindenekelőtt azt kell tudnunk, hogy milyen nagy a bűnünk és nyomorúságunk. Ennek a tudata nemcsak kezdete a keresztyén életnek, hanem egyre inkább kiteljesedő állandó velejárója is.

III.

Mindnyájan sokat szoktunk a bűnről beszélni. Leginkább nem a magunkéról, hanem a másik emberéről. Azáltal, hogy a bűnről beszélünk, egyáltalán nem szabadulunk meg tőle, sőt még inkább megerősödünk benne. Az Isten Igéjében azért van szó a bűnről és a keresztyén gyülekezetben azért kell róla beszélnünk, hogy megtisztuljunk tőle.

Isten éppen azért hív be bennünket a vele való áldott világosságába, hogy ez a megtisztulásunk megtörténhessék.

Miránk mindenekelőtt annyi tartozik, hogy valóban felismerjük és megismerjük bűneinket és bűnös mivoltunkat. Ezeket az Istennel való közösségben letagadni és eltakarni a világ legnagyobb hazugsága. Ha mi nem is akarjuk látni, látja azokat Isten, és látja mindenki, aki velünk együtt az Isten közelében van. De minek is tagadnók le bűneinket, hisz Isten azért hívott magához, hogy megtisztítson tőlük. A tisztaság pedig a világ egyik legfelségesebb érzése és állapota. Ma mindnyájan tiszta fehérneműben, alapos mosakodás és fürdés után jöttünk az Úr házába, hisz vasárnap van. Ezt a testi tisztálkodást otthon végeztük el. A lelki tisztálkodásnak itt kell megtörténnie az Isten színe előtt. Azért vagyunk most öelötte.

És ha beismerjük a bűneinket, meg is kell bánnunk azokat. Oda kell azokat tárnunk az Isten elé, hogy ő maga moshassa le őket rólunk. Azt üzeni Isten, hogy a Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől. De csak akkor, ha megvalljuk azokat előtte. Ha megvalljuk bűneinket, hú és igaz, hogy megbocsássa bűneinket, és megtisztít minket minden hamisságtól. A Krisztus keresztfán kiontott drága vére az a titokzatos erő, amely a léleknek minden olyan bűnét elmossa, amelyet eléje tartunk. Így megy végbe az emberi lélek megtisztulása. A bűnbánatban tartjuk oda bűneinket az Atya elé, aki azokat Krisztus vérével lemossa rólunk. A be nem vallott, el nem ismert, gondosan eltakart és elrejtett bűnök mosatlanul maradnak és tovább éktelenítik, mérgezik és fertőzik az életünket.

Isten ide hívott minket a sötétségből Igéjének világosságába. Az Ige fényében fölsimertük életünk sok-sok bűnét. Áldjuk ezért az Istent. Engedjük, hogy tovább munkálkodjék bennünk az ő Lelke és le is mossa rólunk mindazt, amit mi magunk is úgy szégyelünk a saját életünkön.

Isten a Krisztus bűntörölő vérét az Úrvacsorában minden alkalommal felkínálja nekünk. És adja is azoknak, akik bűneiket megbánva, az azoktól való szabadulás vágyával jönnek az Úr elé.

Ha a bűneink miatt skárlátpirosak vagyunk, fehérek leszünk, mint a hó. Megtisztulásunkat maga Isten végzi el bűnbocsátó kegyelmével, melyet Krisztusban adott. Csak oda kell tartanunk a bűneinket, egész bűnös valónkat eléje, és megtisztít minket minden hamisságtól.

Nemsokára fölhangzik ajkunkon a megtisztulni akaró keresztyének segélykiáltása:

Nem hagy a bűn pihenést,
Mosd le, ó, mert megemészt!

Az Úr bizonyly lemossa, annál inkább lemossa a Krisztus drága vérével minden bűnünket, minél inkább érezzük, hogy azok megemésztenek, tönkretesznek, kifosztanak bennünket.

Megtisztulva akar az Úr innen az ő Igéjének csodálatos fényéből hazabocsátani mindnyájunkat. Szívünk mélyéből törjön föl hát a segélykérés: Mosd le, ó, mert megemészt! Ámen.

Nagy László

Jézus názáreti ifjúsága

Alapige: Lukács 2,51-52

Bibliaolvasás: Kolossé 3,18-25

Az első feledhetetlen és magasztos jeruzsálemi páskaünnep elteltével Jézus szereteteivel visszatér Názáret városába. A tizenkét éves Jézus nem marad a jeruzsálemi templomban, mint egykor a gyermek Sámuel a silói szentélyben Éli főpap szolgálatában (1Sám 7,18). Jézus nem lesz tanítványa valamelyik híres jeruzsálemi rabbinak, miként Elizeus egykor Illés próféta tanítványává szegődött (1Kir 19,19-21). Jézus nem csatlakozik egyetlen rabbiiskolához sem, miként később "Saul, aki Pál is" (ApCsel 13,9), rabbi Gámálieel tanítványainak sorába lép (ApCsel 22,3). Jézusnak nincs erre szükség. Ő a mennyei bölcsesség letéteményese és hordozója. Jézus visszatér Názáret városába, ahol ráborul a vidéki kisváros eseménytelen hétköznapjainak szürke kópönyege.

Alapigénkben olyan figyelemre méltó megjegyzést olvasunk, melyen valamennyien éppúgy elcsodálkozhatunk, miként szerettei és a jeruzsálemi doktorok elálmélkodtak a tizenkét éves Jézusnak mennyei Atyja dolgaiban való kötelező foglalatoskodásáról, forgolódásáról szóló bizonyágtételén. E figyelemre méltó megjegyzés így szól: "és engedelmes vala nékik". Az ifjú Jézus, a mennyei bölcsesség letéteményese, engedelmes édesanyja és nevelőapja iránt. Aláveti magát akaratuknak, teljesíti rendelkezésüket, nem bírálja magatartásukat, nem bírálja felül intézkedéseik méltányosságát vagy méltánytalanságát, és nem kritizálja kívánságaik jogosságát vagy jogtalanságát. Jézus, a mennyei Fiú, aláveti magát a földi család ősi, belső törvényének: "és engedelmes vala nékik". Jézus nem tiltakozik az ötödik parancsolat ellen: tiszteld atyádat és anyádat. Az ötödik parancsolat jelent Jézus számára vitatémát. Nem lázadzik ellene, és nem igyekszik az ötödik parancsolat tekintélyét megcsonkítani, megcsonkítani. Az ifjú Jézus nem zárkózik el a család közösségi érdekei és igényei elől. Az ifjú Jézus nem alakít ki a maga számára sem a családon belül, sem a családon kívül olyan külön szigetet, ahová sértődötten vagy gúnyolódva, felsőbbrendűségét, szellemi magasabbrendűségét hangsúlyozva elvonulhat. Jézus nem feszíti szét a család ősi belső életének hagyományos kereteit, hisz a család ősi kereteinek szétfeszítésével maga az emberi élet károsodik meg visszavonhatatlanul.

És most figyeljünk egy röpke pillanatra Tamási Áron egyik novellájára, ahol arról, ír, hogy az esztendő tizenkét hónapja úgy tartozik össze, mint egy nagy család tizenkét fia. Közöttük igen szigorú az egymás után következő sorrendje, melynek betartása egyetemes méretekben rendkívül fontos. Mert mi lenne - kérdezi Tamási - mindnyájunk mindennapi kenyerével, ha a zord-mord december elfoglalná júniusnak, az aratás hónapjának helyét? Érdemes ezen a furcsa ötleten egy pillanatig elgondolkodni, és érdemes e meghökkentő ötlet tanulságait levonni, hisz a mérsékelt égöv vonatkozásában a tizenkét hónap állandó helyének a megtartása és sorrendjének megőrzése képezi a természet világának belső rendjét és így az emberiség kenyerének, életének kezességét és biztonságát.

Jézus ismeri és tiszteletben tartja a család belső életrendjét, mely

az egymás után következő nemzedékek szigorú sorrendjének a megtartását jelenti. Az ifjú Jézus, a mennyei Fiú, nem kívánja a maga számára a vezető helyet. Pedig megtehetné. Szomorú annak a családnak a sorsa, ahol a szülői tekintély önkényuralommá válik, de hasonlóan reménytelen annak a családnak is a jövője, ahol szerepcsere folytán a gyermek vette át a család belső életének irányítását, ahol a mama vagy a papa kedvence, a drága egyetlen egyke ül a család trónusán és állandó követeléseivel örökös rettegésben, valóságos rabszolgasorsban tartja a szüleit. Így olyan visszás helyzet alakul ki a családban, mintha az esztendő téli és nyári hónapjai cserélnének egymással helyet és zavarnák meg az élet rendjét és sorrendjét. Sajnos számtalan olyan család van, ahol az ötödik parancsolat állandó vitatémát képez, ahol az ifjú magasabb iskolai végzettségére való hivatkozással lenézi egyszerű szüleit, kigúnyolja tudatlanságukat, de önfeledten élvezzi munkás életük gyümölcseit. Nem csodálkozhatunk, hogy ezek az agyonkényeztetett, agyondédelgetett ifjak, akik megszokták, hogy körülöttük forog a világ, maguknak élő, önző emberek lesznek, akik rendkívül sok kiábránduláson és megrázkódtatáson mennek keresztül az életben.

Íme, ilyen fontos a Biblia Jézus ifjúságáról szóló beszámolójának ez a tétele: "és engedelmes vala nékik". Az ifjú Jézus nem vonja ki magát a család szeretetközösségből. Jézus nem vonja ki magát a reá háruló kötelességek teljesítése alól. Az ifjú Jézus nem akar egyből felnőtt lenni. Az év hónapjai is szép sorrendben következnek, mindenik hónapnak megvan a maga sajátos szépsége és sajátos feladata. Jézus nem akar helyet cserélni a családban. A szülőinek engedelmeskedő Jézus egyben tulajdon ifjúságával szemben is engedelmes. Az a serdülő ifjú, aki egyből felnőtt akar lenni, aki egyből felnőtteket megillető funkciókat akar végezni, aki egyből felnőtt módon kíván élni, az tulajdonképpen engedetlen saját ifjúsága iránt és időnap előtt kiábrándult, kiégett lélekké válik. Ezek a mindenképp kiábrándult lelkek fokozatosan világfájdalmas lelkekké keserednek, fokozatosan egyre nagyobb anyagi és erkölcsi terhet jelentenek mind önmaguk, mind családjuk számára.

Jézus "engedelmes vala nékik". Jézus mennyei bölcsességével nagyon jól tudja, hogy a gyermek engedelmissége szülői iránt Isten világteremtése belső rendjének szerves része. A gyermek szülői iránt való engedelmissége tulajdonképpen az az iskola, ahol Isten minket az ő szent Felsége iránti engedelmisségre nevel. A családnak ebben az engedelmisség-iskolájában minden áldott nap az Istennek való engedelmisség egy-egy újabb, egyre nehezebb, de egyre szebb leckéjét tanuljuk meg. A gyermek szülei iránti engedelmissége keresztyén életünk alapvető példájává lesz, hisz a názáreti Jézus mennyei Atyja tőlünk mindnyájunktól, kicsinyektől és nagyoktól, ifjaktól és öregektől egyaránt gyermeki engedelmisséget kíván, igényel és követel. Isten iránti gyermeki engedelmisségünk Istennek ahhoz az igaz imádásához tartozik, mely a bölcsőtől a koporsóig tart.

Az a Jézus, aki első jeruzsálemi páskaünnepén a csodálkozó szeretetei és az álmélkodó doktorok előtt kijelentette, hogy neki mennyei Atyja dolgaiban kell foglalatossá lennie, az a Jézus tudja, hogy ez a "kell" mennyei Atyja iránti, és pedig a keresztfának haláláig tartó gyermeki engedelmisséget jelenti. Jézusnak mennyei Atyja iránti haláláig tartó gyermeki engedelmissége a világ megváltásának, a lelkek üdvösségének alapja. Ennél többet, ennél magasztosabbat Jézus engedelmisségéről nem lehet mondani, de ezt naponként el kell mondanunk önmagunk számára. Különösképpen azonban nem fáradozunk azon, hogy az engedelmisséget fennkölt himnuszban dicsérjük, hisz az Isten iránti gyermeki engedelmisségünk magamagát dicséri a legszebben. Az ötödik parancsolat és a gyermeki engedelmisség fontosságának hangsúlyozásával nem az a célunk, hogy ifjú testvéreinket elidegenítsük a templomból és az Isten Igéjétől, hanem éppen az a célunk, hogy valamennyien ifjú életük harmonikus egyensúlyát és szilárd alapját nyerjék el abban az engedelmisségben, mely Isten örök rendelése szerint a testben és lélekben való gyarapodás tavaszi korszakának alapvető belső törvénye.

Názáret városában családja ölen az engedelmes ifjú Jézus gyarapódása szerves és teljes, arányos és szabályos.

Az ifjak növekedésének legalkalmasabb helye a család. Az ifjak számára ezért is nélkülözhetetlen a család. Bár napjainkban a család elméletileg világszerte válságba került, bár számtalan család külső és belső nehézségei a család gyakorlati válságát szemléltetik, mégis a keresztyén családok szeretetközössége a legmegfelelőbb kerete és légköre az ifjak külső és belső örvendetes és sikeres gyarapodásának. A család nem pusztán együttélési forma, hanem Isten teremtési világregdjének nélkülözhetetlen és pótolhatatlan része.

Alapigénk Jézus ifjúságáról beszélve három ízben használja az "és" kapcsoló kötőszót. Az "és" kötőszó háromszoros alkalmazása által alapigénk arra a szakadatlan folytonosságra, arra a bonyolult összefüggés-sorozatra mutat rá, melyben az ifjúkor külső és belső növekedése, testi és szellemi gyarapódása végbemegy. Alapigénk Jézus ifjúságáról szóló híradása két egymással összekapcsolódó fogalom párt használ.

Az első fogalom párt így hangzik: Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában. Az ifjú Jézus bölcsességében és testének állapotában való gyarapódása nem különül el egymástól, hanem szerves és teljes egységet képez. Ma ifjaink körében sokszor tapasztalható bizonyos egyoldalúság, vagy bizonyos egyoldalúságra való törekvés. Vannak olyan ifjak is, akiknek célja a szépen fejlett test, miközben lebecsülik a bölcsességben való gyarapodás fontosságát. A hírneves író, Ernest Hemingway, nem kevésbé híres novelláiban sokszor ábrázol olyan izomembereket, főleg bokszolókat, akik szellemileg elmaradt, primitív emberek. Korunkban számtalan ifjú egy-egy híres sportolóban véli megtalálni eszményképét, mint ahogy számtalan lány választja ideáljának a film csillagait vagy a könnyűzene énekeseit. Ezeknek az eszményképeknek a követése nem vezethet minden esetben sikerhez. Isten gyermekeinek magasrendű életét nem szabad egyszerű szórazózássá degradálni. Korunkban olyan ifjakkal is találkozhatunk, akiket főleg a matematika és a fizika bámulatos fejlődése nyugtáz le. Ezek az ifjak csak az elvont elméletiséget tartják fontosnak, lebecsülik és elhanyagolják tulajdon testük ápolását és edzését, ennek következtében elpuhulnak és elbetegesednek. A vagy-vagy szétválasztás helyett alapigénk az és-és összekapcsolás helyességét hangsúlyozza: Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotában.

Ez az és-és összekapcsolás azért helyes, mert Isten teremtett világregdjében nincs testtelen lélek és lélek nélküli test. Isten teremtési világregdjében az ember nemcsak test, hanem lélek, és nemcsak lélek, hanem test is. A kettő együtt. Szerves és teljes egységben. A bölcsességben való gyarapodás nem elhanyagolható eleme az ifjú fejlődésének. Világképünk napjainkban hatalmasan megváltozott. Ma már tejtrendszerekben gondolkodunk, ma már a nem is olyan rég még oszthatatlannak minősített atomok szerkezetében parányinál is parányibb részecskéket sikerül kimutatni. Ehhez a méreteiben és értékében egyre inkább kiteljesedő világképünkhöz fel kell emelkednie növekvő ifjúságunknak, melynek nem lebecsülendő feladata éppen az, hogy megértse és helyesen értelmezze a világot, melyben élünk; hogy helyes önismerethez jusson; hogy bölcsességével átfogja Isten teremtett világának rendjét és szépségét és úgy vigyázzon a világmindenség gyönyörű ékkövére, Földünkre, Földünk tisztaságára, egyensúlyára, békéjére, mint a szeme fényére. A bölcsességben való gyarapodás nélkülözhetetlen ifjaink életében azért is, hogy a technika vívmányai által igen szoros közelségbe került földrészek emberei a megértő bölcsesség, a bölcs megértés jegyében ismerjék meg és fogadják el egymást, a különféle hagyományok és kultúrák képviselőit. A Krisztus utáni kétezredik esztendő fordulójához közeledő emberiségnek az atomkorszak és az ürrepülés korában igazán bölcs emberiséggé kell növekednie és nevelkednie. Azok a serdülő ifjak, akik ma szorgalmasan tanulják a matematikát vagy repülőmodellezőként barkácsolnak, azok a serdülő ifjak, akik ma a különféle labdajátékok megszállott szerelmesei vagy diszkrétórákban reszketve rázzák magukat a rockzene süketítő

hangorkánjában, igen, ezek az ifjak lesznek azok, akik az Úr Krisztus születése utáni harmadik évezredet az élet derékhadaként, vagyis az emberélet feléhez közeledő felelősségteljes felnőttként meg fogják kezdeni. Ha erre gondolunk, márpedig nekünk az egyházban szüntelen erre kell gondolnunk, akkor egyre inkább kiemelkedik a vagy-vagy szétválasztás helyett annak az és-és összekapcsolásnak fontossága, melyet alapigénk az engedelmes Jézus ifjúságáról mond: Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotában.

A második fogalompár így hangzik: Jézus pedig gyarapodék az Isten és emberek előtt való kedvességben. Az ifjú Jézusnak Isten és az emberek előtti kedvességben való gyarapodása nem válik szét, nem különül el egymástól, hanem szerves és teljes egységet képez. A gyermek Jézusról azt olvasuk, hogy "az Istennek kegyelme vala őrajta". Isten kegyelme egyre inkább gyarapodik az ifjú Jézus életében. Jézusnak mennyei Atyja kegyelmében való gyarapodása megismételhetetlen része a gyermek, majd az ifjú Jézus életének. A mennyei Atya gyarapodó kegyelme úgy veszi körül egyetlen szerelmes Fiát, ahogy soha senkit az emberek fiai és leányai közül. A mennyei Atya kegyelmében gazdagon gyarapodó Jézus az atyai kegyelem végtelen gazdagságában nem válik ki földi családjá közösségéből, nem válik különködő különccé, hanem egyre több kedvességet talál az emberek szeme előtt. A mennyei Atya kegyelmében egyre inkább gyarapodó Jézus egyre inkább szeretetre méltóbb lesz Názáret városának lakói körében. A kegyelemben növekedő Jézus egyre inkább méltó az emberek teljes szeretetére. Az ifjú Jézus, a mennyei bölcsesség letéteményese, nem fordul el gőgös büszkeséggel, lenéző fintorgással az emberektől. Családjá iránti engedelmessége kedves az emberek szemében. Az ifjú Jézus lelkében és életében nem különül el az Isten iránti szeretet és hűség az emberek iránti szeretetreméltóságtól és kedvességtől. Azok, akik Istent igazán szeretik, azok minden bizonnyal kedvességet találnak az emberek előtt is. Az ifjú Jézus törekvése és célja az, hogy Isten és az emberek előtt egyaránt kedves legyen. Jézus számára nem közböbs az, hogy miként tekint rá Isten és miként tekintenek rá az emberek. Gyülekezeteinkben Jézustól és Jézusról kell példát vennünk. Az igazi ifjú nagyon komolyan törődik Istennel és az emberekkel. Az igazi ifjút mélyen kell hogy foglalkoztassa az a kérdés, hogy mi az emberek véleménye róla. Jézus számára fontos az, hogy szeretetreméltó legyen az emberek előtt. Ez a törekvés kell hogy vezesse és éltesse az ifjú szíveket ma is. Nem csak magunknak kell kedveskednünk. Kedveskednünk kell szereteteinknek, kedveskednünk kell embertársainknak. A családban engedelmes Jézus az embereket megbecsülő szeretetreméltóságával érdemelte ki Názáretben az emberek megbecsülését és az emberek iránta való kedvességét. Az ifjú Jézus méltó az emberek legteljesebb szeretetére.

Végül arra utalunk, hogy alapigénkben az Úr Jézus ifjúságát jellemző két fogalompár sem különül el, hanem az "és" kötőszó által teljes egységgé olvad össze. Teste arányaiban, bölcsessége mélységében és magasságában egyre gyarapodó ifjú Jézus az, aki egyre inkább gyarapodik Isten kegyelmében és az emberek szeretetében. Ez a teljes és lelkes ifjúság, melynek alapja Istennek az a kegyelme, melytől nem szakíthat el minket sem élet, sem halál (Róma 8,38-39). Ámen.

Eduard Schweizer

Isten pedig hallgat?

Alapige: Jeremiás 28,1-17

Bibliaviasás: Jeremiás 27,1-11

Nehéz textus ez. Nehéz hallgatni és nehéz megérteni. De olyan textus, amely arról beszél, hogy mi történik akkor, ha Isten elkezd hallgatni.

"Ilyen szavakat szöla az Úr Jeremiášhoz"... "Így szöl az Úr." Ezt hallotuk az elöbb a bibliaolvasás rendjén. Nem jelenik meg sem angyal, nem nyílik meg sem az ég, még egy villámlás vagy dörgés sem tanúskodik arról, hogy egy ember hallja és meghallja az Isten Igéjét. Ami itt lejátszódik, kívülről nézve teljesen megszokott dolog. Ott áll egy ember, és az ő Urának nevében kell hogy mondjon valamit a többi embernek. Mindenféle diploma nélkül áll velük szemben. Hisz egyszer sem vizsgázott, és nincs olyan hivatala sem, amelybe beiktatták volna. Úgy áll elöttük, miként a lelkipásztor áll a gyülekezet elött, ahogy az anya áll a gyermeke elött, miként a barát áll a másik barát elött és mond neki valamit. Az egyetlen dolog, amit mondani tud, az, hogy már voltak elötte próféták: "A próféták, akik elöttem és elötted eleitöl fogva voltak... prófétáltak." Tehát egyedül azt teheti, hogy utal a bizonyágtevöknek arra a sorára, amely évszázadokon keresztül visszanyúlik a kezdetekig. Amikor Jézus annak idején Galileában odalépett egypár halász elé és azt mondta nekik, hogy "Kövessetek engem", akkor sem történt semmi különös. Akkor is előállt egy ember mindenféle diploma nélkül, anélkül, hogy az ég megnyílt volna, anélkül, hogy a villám lecsapott volna, és szóla a többi embernek az Isten Igéjét.

Igen, a textusunkból egészen világos lesz, hogy Isten nem segít. "És elméne Jeremiáš próféta a maga útjára." Ez minden, ami történik és megtörténhetik. Neki csak továbbmenni lehet, mert nem volt mit válaszolnia azokra, amiket Hanániáš egészen más módon hirdetett az ő népének. Csak azt tudja mondani, hogy "Úgy cselekedjék az Úr: teljesítse az Úr a te beszédeidet, amelyekkel prófétáltál". Itt nyoma sincs egy hamis lelkipásztori, vagy papos, vagy éppen profetikus jellegű buzgóságnak. Semmi nyoma sincs annak, hogy a másikat már eleve előre kiátkozta volna. Semmi nyoma sincs annak, hogy neki magát mindenáron érvényesítenie kellene. Csak azt tudja szívből kívánni, hogy bárcsak úgy történne, ahogy Hanániáš mondja. Pillanatnyilag azonban csak elmenni tud. Ez pedig azt jelenti, hogy Isten soha nincs a kezünk között. Isten nincs sem a próféták, sem a papok, sem az igehirdetők keze között. Istent nem lehet manipulálni. Isten nem olyan, mint egy pénzdarab, amit a tárcánkban tartunk, amit mindig elővehetünk, amikor szükségünk van rá, s amivel azt tehetünk, amit éppen akarunk, mivel mindig ott van a pénztárcánkban és így bármikor elő tudjuk szedni. Az Isten Igéjével soha sincs így! Isten Igéje nem állt a Jeremiáš rendelkezésére. Pillanatnyilag semmit sem tud mondani, csak elmenni tud. Mert Isten neki sem áll rendelkezésére. Isten soha nem áll rendelkezésére sem az ő egyházának, sem az ő kegyeseinek. Mert vannak olyan idők, amikor az Isten hallgat. Jeremiášnak azért kell elmennie, mert Isten hallgat.

De tekintsünk most a Krisztus után 30 körüli Palesztinára, ahol akkor igazán elviselhetetlen volt az Isten hallgatása. Jézust megfeszítették, Isten hallgatott, és nem nyílt meg az ég, nem szállt alá egyetlen angyal sem. A gúnyolódók pedig ott álltak, és azt kiáltották, hogy "Ha Isten fia vagy, szállj alá a keresztről!" De Isten hallgatott. Isten annyira érthetetlenül hallgatott, hogy már senki sem értette meg őt ezen a földön. Az a Tizenkettő sem, akik Jézussal együtt jártak. Azok sem értették, akik kockázatot vállaltak ezzel az Igével együtt; akik megkockáztatták, hogy kövessék őt, amikor minden előzmény nélkül hívta őket: "Kövessetek engem!" Már azok sem értettek semmit Istonnak ebből a hallgatásából. Azok is elfutottak, azoknak is végük lett. Mert az Isten hallgatásának megvan a maga ideje!

A hallgatásnak az ideje azért annyira nehéz, mert már itt Jeremiášnál is igazán vallásosan hangzik, kegyesen csendül fel a beszéd, de a másik oldalon, a Hanániáš oldalán mintha még sokkalta vallásosabban, még sokkal hivatalosabban hangzana. Hanániáš próféta "az Úrnak házában, a papok és az egész nép szemei elött" beszél. Tehát a templom falain belül szöl, és úgy beszél, mint hivatalos képviselő, aki itt a többi hivatalnok elött Isten nevében szólja az Igét. Itt lehet megtalálni azt az Istent, akit mindannyian óhajunk, és akit valamennyien keresünk. Azt az Istent,

aki most már csak egyszerű vallásos és mennybéli díszítése a mi kívánságainknak. Mit érne egy olyan emlékünnap, amely még ezt a mennybeli díszítést is, ezt a néhány imádságot és éneket is nélkülözné. Egy kórus nélküli emlékünnap, ahol nem csendül fel a Mindenható dicsérete, már nem is volna igazi ünnep! Vagy egy olyan lakodalom, ahol nincs templomi esküvő, szörnyen prózai volna. De Isten jókívánságainkkal való behálózása az már igazán ünneplésünkhöz hozzátartozik. És milyen gyakran éppen a keresztelezés nem jelent semmi mást, mint annak az óhajunknak a díszét, hogy Isten pontosan minket túrjon el, minket váltson meg és nekünk ajándékozza azt, amit akarunk. De tulajdonképpen mi volna a mi imádságunk, ha nem az, hogy kérjük Istent a kívánságaink teljesítésére? Pedig azt tanultuk Jézustól, hogy a kéréseink elmondása előtt azt kell mondjuk, hogy "legyen meg a Te akaratod!" De ez nagyon veszélyes kérés, némelykor egyáltalán nem is gondolunk arra, hogy milyen veszélyes kérés ez. Ismerek egy lányt, aki imádkozáskor, amikor azt mondta, hogy "jőjjön el a Te országod", mindig arra gondolt, hogy csak ne a lakodalma előtt. Hát ilyenek vagyunk! Valamennyien természetesen azt az Istent óhajtuk, aki a mi kívánságainkat teljesíti. És ezért készek vagyunk meghallgatni még azokat a prófétákat is, akik ellene mondanak a mi kívánságainknak.

Jézussal kapcsolatban sem volt másképpen. Mindazok, akik hivataluk szerint az Isten nevében éltek és tevékenykedtek, ott álltak a másik oldalon. A theológusok egész csapata, az egész papság, de a kegyes embereknek az a kis csoportja is, akik nem tartoztak a hivatalos egyházhoz, hanem odalent a Holt-tengernél csoportosultak egy kolostorban. Azok mind szemben álltak vele. Ezt pedig mindenekelőtt azért tették, mert ő nem csupán a saját óhajukat, hanem az egész kegyes forgolódásaikat megzavarta. Mert nem hozta el a római megszállás alóli felszabadulást, ahogy ezt a Messiástól elvárták volna, és ahogy sóvárogva várták is. Hisz Jézus nem kezdett harcolni a rómaiak ellen még csodatetteivel sem, sőt tehetetlenül hagyta, hogy Isten hallgatása közben keresztre feszítsék. És ami még sokkal jobban elkésérintette őket, az az volt, hogy legtöbbször számba se vette az emberek kegyes cselekedeteit. Nem vette számba azokat az embereket, akik hallatlanul sok mindent megtettek azért, hogy Isten törvényét az utolsó pontig teljesítsék. Ezért kellett neki a kereszten meghalnia.

Most már ez tulajdonképpen mit jelent nekünk? Semmi egyebet, csak az Igét, ennek az Istennek magának az Igéjét. Hisz Jeremiás sem tud egyebet mondani, csak azt, hogy éljetek együtt ezzel az Igével és aztán majd meg fog látszani, hogy hol van az a valódi Ige, amelynek valóságos ereje van. Mert ez az Ige meg fogja bizonyítani a maga igazságát ott, ahol vele együtt élnek az emberek. Erről az Igéről alapjában véve csak egyetlen dolgot lehet elmondani, tudniillik azt, hogy mindig szemben áll velünk: "A próféták, akik előtttem és előtted kezdettől fogva voltak, sok országok ellen és nagy királyságok ellen, hadról, veszedelemről és döghalálról prófétáltak." Persze ez nem úgy van, hogy egyszerűen mindig és kivétel nélkül azt lehetne mondani, hogy ha Isten Igéje velünk szemben áll, akkor az mindig Istennek a valódi Igéje. Magától értetődő, hogy nem lehet úgy érvelni, hogy azt mondjuk: én irtózatosan szeretném ezt vagy azt a lányt feleségül venni és semmiképpen sem valaki mást, de ha mégis mást veszek el és nem azt, akkor az biztosan az Istennek az akarata. Természetes, hogy ez értelmetlen dolog. De ha Isten Igéje többet nem ellenkezik velünk, én pedig néhány esztendeje erre gondolok, akkor mindenképpen meg kell kérdeznünk magunktól, hogy vajon nem csúsztunk-e át Jeremiástól a Hanániás oldalára, ahhoz az Istenhez, aki csak feldíszítését jelenti a mi kívánságainknak, de már többé nem Isten a számunkra, hanem csak a bálványunk. Ha Isten Igéjének többé nincs ereje arra, hogy velünk szembeálljon, akkor mindenképpen meg kell kérdeznünk magunktól, hogy vajon még Isten Igéje-e az, amit hallgatunk! És nézzétek, testvéreim, én azt hiszem, hogy itt van a nagy különbség azok között, akik a templomba járnak, és azok között, akik vasárnap reggel elmennek kirándulni, mert úgy találják, hogy ott sokkal jobban át tudják élni Istennek a tiszteletét. Természetes, a prédikációk néha

retteneseten unalmasak, és magától értetődő, hogy néha úgy megyünk ki a templomból, hogy arra gondolunk, éppen ilyen szép vagy talán sokkal szebb lett volna, ha kirándulni megyünk. Pedig odakinn a természetben sohasem az az Isten beszél, aki szembe szokott állni velünk, hanem mindig csak az az Isten, aki az én saját lényemnek ha csak egy kicsit is, de valamiféle csillogást kölcsönöz. Odakinn a természetben talán előbukkannak a mi lelkünknek a legmélyebb kívánságai, de azok végül is mindig a mi szívünknek a hangjai, amelyek ott jönnek elő. Jó dolog lehet, ha megvan a csendességünk, és nagyon szép lehet, amikor sétálva járjuk az erdőt, hisz én is irtózatosan szeretem. Azonban ez egyáltalán nem pótolja azt, hogy Isten Igéje ott áll velünk szemben. Mert ez ott történik meg, ahol felnyitják a Bibliát! Veszélyes ez a Biblia, mert mindig és mindegyre ellenkezik velünk!

Jeremiás most így szól: "ezt mondja a Seregeknek Ura, Izrael Istene: Vasjáromot vetettem mind e nemzetek nyakára, hogy szolgáljanak Nabukodonozornak, a babiloni királynak, és szolgáljanak neki, sőt a mezei állatokat is neki adom." Vasjáromot! Ez pedig nem éppen ott van-e, ahol a legnagyobb nálunk a nyomorúság a hitben, ahol kétségeink támadnak, és ahol kicsinyhitűek leszünk? Hát az Isten ilyet tesz? Isten az összes népeknek vasjáromot vet a nyakába? Isten lehet az, aki az ártatlanokat is ebbe a nyomorúságba taszítja? Jeremiásnak hozzá kell tennie, hogy "sőt a mezei állatokat is neki adom". A mezei állatokat, amelyek egészen biztosan nem hibásak abban, amivel Izrael vétkezett! De nemcsak a mezei állatokat, hisz ott vannak a gyermekek is, sőt még a most született csecsemők is. Hát mégis az Isten lehet ez? Képes az Isten arra, hogy ezt megengedje?

Ezek olyan kérdések, amelyek annyira nehezek, hogy nem tudunk könnyen választ találni rájuk, mert egészen biztos, hogy nem találunk olyan egyszerű magyarázatot, amely mindent simán megold. Lehetne arról beszélni, hogy ha egy szőnyegnek a visszáját nézzük, akkor csak mindenféle színű összevissza öltött fonalakat látunk. De ha a színét nézzük, akkor már világosan látszik a mintája. De ez a jó példa sem mindig segít. Isten természetesen nem akarja, hogy a teremtményei szenvedjenek, hanem azt akarja, hogy szabad legyen az ember. Olyan embert akar, aki szabadon neki szolgál, aki valóban ott áll előtte, és akit úgy szólíthat meg, hogy "te". Szabadság pedig pontosan csak akkor van, ha ugyanakkor képes megőrizni a bukástól, a bűntől, attól, hogy elszakadjunk Istentől. A Biblia szerint az ember azért Istennek a képe, mert része van Istennek abból a páratlan szabadságából, amely egyformán igent és nemet tud mondani. És hogy milyen ez a szabadság, azt megmutatja már a bűneset története. Pedig ebben a szabadságban nyilván az is megvan, hogy az ember nemet mond, mert elszakad Istentől és azután a maga útját járja. Minden embernek az életében ezérik van legalább egy olyan pont, ahol járomba kell hajtania a fejét, úgy, mint Izraelnek itt a Nabukodonozor idejében, aki pogány király volt, és aki előtt Izraelnek meg kellett hajtania a fejét. Az életünkben mi is ismerünk olyan pogány királyokat, akik előtt fejet kell hajtanunk. Ezek pedig a mi saját korlátaink, a mi jellemünknek, a mi testünknek vagy annak a környezetünknek a korlátai, amelyben élünk.

De ez-e az utolsó dolog, amit Jeremiás mondhat? Biztos, hogy nem. Mert mit mond még Jeremiás? Azt, hogy mi a legcsodálatosabb ebben a textusban. Azt mondja, hogy Isten mindannyiatokat fogságba fog juttatni, de ő is veletek együtt megy el a fogságba és részt vesz a szenvedésben. "Azt a nemzetet pedig, amely nyakára veszi a babiloni király jármát és szolgál neki, az ő földében hagyom, azt mondja az Úr, és műveli azt és lakozik benne". Művelni, lakozni - egyszóval éppen azok a dolgok ezek, amelyek az építést, az élet értelmét írják körül. Mert a földet megművelni és ott lakozni, valamint előkészíteni és ugyanakkor fedél alatt lenni azt jelenti, hogy otthonra talált az ember. Erről van szó a babiloni király jármával kapcsolatban. Tehát ott, ahol Isten szenvedésbe, rettenetes, megmagyarázhatatlan és megérthetetlen szenvedésbe vezetni a népet, pontosan ott fog neki otthont teremteni és az élet értelmét jelentő jövőt adni.

Most pedig? Tehetünk-e egyebet, mint az előbb, amikor a Kr.u. 30. évre gondoltunk? Annyira hallatlanul ott volt akkor a vég, olyan megmagyarázhatatlanul, hogy senki nem értette meg azt, hogy Isten jelen van abban az eseményben. Pedig a jövőnk, az életünk értelme, az otthonunk, a menedékünk ott van végérvényesen azon a kereszten, amelyen Jézus meghalt. Mert ugyanaz a megfeszített Úr, aki húsvétkor úgy támadt fel, mint az ő egyházának és ennek a világnak az Ura. Ámen.

Fordította: Bak Áron

Szekeres István

"Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát!"

Alapige: Róma 1,16/a.17

Bibliaalvasás: 2Timóteus 1,7-14

A felolvasott bibliai versekből az első szó, ami megragadja figyelmünket ez: Evangélium. Az evangélium szó, amelyet szinte minden igehirdetésben hallunk, az Újszövetség eredeti nyelvéből, a görögből származik. Magyarul örömhírt jelent. Ha így mondom, örömhír, akkor benne van minden öröm, amely érhet minket a gyermekkortól az öregkorig. Benne van az az öröm, hogy mára is megvan a mindennpi kenyér, mára is megvan az öltözőruha, mára is megvan az otthon, mára is megvan az élet értelme és békéje.

A felsorolt örömök csak külső örömök, amelyekben mindenkinek lehet kisebb-nagyobb, több vagy kevesebb része. A felolvasott szent Ige nem azt mondja, "evangélium", hanem Krisztus evangéliuma. Ha így mondom, így hallok ezt a beszédet, akkor egy erős megszorítást érzek. Ez az erős megszorítás azt jelenti, hogy az evangélium körén kívül rekednek a testi, az anyagi, vagyis a külső örömök. Ebből a megszorításból egy egészen más jellegű öröm domborodik ki, melyet lelki örömnak nevezünk. Ez az öröm, amelyet Jézus Krisztus hozott megváltó halálával és feltámadásával. Ha így értelmezem az elmondottakat, akkor ez a szó, evangélium, magyarul örömhír, üdvösséget jelent. Azért öröm ez a lélek számára, mert én, a volt bűnös ember, a Jézus Krisztus golgotai áldozata és feltámadása által bűnbocsánatot, üdvösséget és örök életet nyerhetek és nyerek.

Ezek után felmerülhet bárkiben a kérdés: Hogyan juthatok én hozzá ehhez az üdvösséghez? A felelet csak egy lehet: Ha hozzám jut az evangéliumnak az élő beszéde. Az evangéliumnak ez a beszéde kétféleképpen juthat el hozzám: Az igehirdetés és a bibliaolvasás által. Erre megint mondhatná valaki: én hallgatom az igehirdetést a templomban, olvasom a Szentírást a saját otthonomban, de hogyan értem meg akár a templomi igehirdetést, akár az otthon elolvasott bibliai részt? Igen, valóban minden gyülekezeti tagnak nehézséget okoz a hirdetett és az olvasott evangélium megértése. Meg kell vallanom, hogy nemcsak a gyülekezeti tagoknak jelent nehézséget az evangélium megértése, hanem igen-igen sokszor az igehirdetőnek is. Mivel az igehirdetőnek is nehézséget okoz az evangélium megértése, szükséges, hogy az igehirdetők egy egész életen át tanuljanak. Ezért mondták már az előttünk járó nemzedékek, hogy "a jó pap holtig tanul". Igen, a jó papnak is, de a jó gyülekezeti tagnak is holtig kell hallgatnia, olvasnia, tanulnia az evangéliumot.

Újra azt mondhatná valaki: Valahol kell lennie egy kulcsnak, ami által az igehirdető megérti az evangéliumot és magyarázni tudja azt. Kell lennie egy kulcsnak, ami által a gyülekezeti tagok is megértik a hirdetett és olvasott evangéliumot. Egy pillanatig gondolkozzatok el: Mi lehet ez a kulcs? Egy kicsi szó magyarázza meg: A hit. Csak hívő keresztyén ember.

értheti meg az igehirdetést, csak hívó keresztyén ember értheti meg a Szentírást. De hogyan lehetek én hívó keresztyén emberré, s hogyan lehet az, hogy az a másik ember nem lehet hívó keresztyén emberré, még akkor sem, ha akar? Azért, mert hívó keresztyén embernek lenni a kegyelem dolga. Csak azok lehetnek hívó keresztyén emberek, akiket Isten az örökkévalóságban kiválasztott az üdvösségre és az örök életre. Ezeknek az embereknek földi életükben Isten Szentlelket ajándékoz. A Szentlélek támasztja azt a hitet, amivel megértheti bárki a hirdetett vagy olvasott evangéliumot. A Heidelbergi Káté 65. kérdésének felelete ezt így fejezi ki: A hit a Szentlélektől származik, "ki azt a szent evangélium prédikálása által szívünkben felgerjeszti és a szent sákrámentumokkal való élés által bennünk megerősíti". Amikor én hit által elfogadom Krisztus evangéliumát, akkor Jézus Krisztus evangéliuma kezd munkálkodni az én életemben.

Megint kérdezhetné valaki, hogyan munkálkodik bennem az evangélium. Ez a kérdés azért erőteljes, mert vannak emberek, akik hajlamosak a rossz-emberségre. Lehet, hogy ilyen természettel születtek, lehet, hogy a környezetük tette ilyenné. Ha hallgatja a hirdetett evangéliumot, az így tanítja: Szeress, légy jó, légy türelmes, légy keresztyén hívó emberré. Ha egy ilyen ember enged az evangélium ilyen irányú tanításának, akkor egyre inkább rádöbben, hogy úrrá lett életében a Krisztus evangéliuma, s egyre inkább el tudja hagyni régi rossz szokásait, folyamatosan kezd belőle rendes ember válni, kezd hívó keresztyén ember lenni. Így lesz az evangélium Isten újjászülő hatalma az üdvösségre. Ha ez így van, márpedig így van, hagyjátok, hogy a Jézus Krisztus evangéliuma legyen úrrá a ti életetekben. Valamennyien ismeritek a birkózást. A birkózás abból áll, hogy ketten összefogózkodnak, s hol az egyik, hol a másik van felül, de végül az egyiknek győznie kell. Ez a birkózás az evangéliumi gondolkodás és a régi gondolkodás között addig tart, amíg élünk. A lényeg az, hogy mire befejezzük ezt a földi életet, az evangéliumi gondolkodás győzedelmeskedjék bennünk és általunk. Hagyd, hogy győzzön Krisztus és az ő evangéliuma a te életedben!

A felolvasott Ige arról tesz bizonyosságot, hogy "az igaz ember", vagyis a megigazult ember életében az evangélium annyira győzedelmeskedik, hogy elmondhatja magáról: "hitből él". Ez így egy kicsit elvontnak és nehezen érthetőnek hallszik. Hisz próbáljon csak valaki abból élni, hogy váltig mondogatja azt, hogy hiszek, de ha nem eszik, bizonyára meg fog halni. Aki ezt mondja, az igazságot szólja, mert ténylegesen így is lenne. A hívó keresztyén ember továbbra is úgy munkálkodik, mint eddig, de azzal a különbséggel, hogy megtagadja a bűnt és egyre inkább kezdi követni az Úr Jézus Krisztust, miként tanítványai követték őket, amikor a földön járt. Ekkor kezdődik el a hívó keresztyén ember kettős élete: Éli a földi életet, de közben keresi Isten országát és az ő igazságát, úgy, miként azt Jézus Krisztus ajánlotta és ajánlja a Hegyi beszédben. Kezdi gyűjteni a kincseket Isten országá számára. A háború idején voltak olyan sokpénzű emberek, akik idejében megéreztek, hogy mi lesz a háború kimenetele. Ezért pénzüket külföldi bankokba menekítették. Átvitt értelemben nekünk is valami efféle kell cselekednünk. Vagyis amíg az Úristen itt a földön napokat, hónapokat, éveket, esetleg évtizedeket ad, menekítsük át életünket egészen az Isten országába.

A felolvasott szent Igének van még egy gondolata. Ez a gondolat így szól: "Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát." Ennek a beszédnek így, ahogy most elmondtam, nem sok hatóereje van. De ha arra gondolunk, hogy az Anyaszentegyház két évezrede alatt hitéért sok-sok embernek kellett megalázást, börtönt vagy halált szenvednie, akkor tárul fel ennek a hitvallásnak a jelentősége. Ezen a földön, ahol mi élünk, alig volt olyan időszak, amikor a református igehirdetőnek, de a református keresztyén embernek ne kellett volna hátrátételt, megaláztatást, esetleg ilyen vagy olyan szenvedést elhordoznia. Itt ebben a gyülekezetben is voltak a történelem folyamán igehirdetők, akik hitükért és szolgálatukért megalázást szenvedtek. Fáradozzunk azon, hogy a jövődőben ne legyen így. Egymást segítsük az evangélium hirdetésében és az evangélium átélésében. Legyünk

mi is azok az "igaz" emberek, akik nemcsak kenyérrel, hanem hitből is élünk. Ne legyen többé senkinek se a sorsa köztünk szegyen és megaláztatás a Krisztus evangéliumáért, hanem bátran, jó lelkiismerettel mondhassa bárki: "Nem szegyenlem a Krisztus evangéliumát", mert ez az én életem itt s az örökkévalóságban. Ámen.

Eduard Thurneysen

Jézus és a pénz

Alapige: Lukács 18,18-30

Bibliaolvasás: Jelenések 3,14-22

Annak a beszélgetésnek, melyet Jézus a gazdag ifjúval folytat, legizgalmasabb pillanata az, amikor Jézus így szól hozzá: Jöjj! Kövess engem. Márk még azt is hozzáfűzi, hogy Jézus meglátta és megszerette őt. Tudjuk, az életnek ezek a pillanatai milyen jelentősek lehetnek; olyan pillanatok ezek, melyekben egyik ember a másikkal találkozik, teljesen megnyílik előtte, egészen feléje fordul. Az ajtó feltárul, és egyik ember a másikat legvégső pontig megéri. Ezek az élet nagy és szép pillanatai, olyan pillanatok, melyekben összehasonlíthatatlan dolgok történnek. Ha Jézus egy emberrel így találkozik, így fordul feléje, ha szeretni kezdi, magához hívja, barátjává fogadja, akkor ennek az a jelentősége, hogy őt ezáltal a legegyszerűbb és legszebb módon bevonja életébe, hogy megnyerje az örökkévalóság számára, az Atya országa számára.

És mégis, ez a találkozás azzal végződik, hogy ez a férfiú megsomorodik, megfordul és továbbmegy onnan. Milyen kár! Nem tud úgy igent mondani, ahogy Jézus igent mond neki. Hogyan történhetett meg ez? Nagyon gazdag volt, így olvassuk textusunkban. Sok jószága volt. Tehát van valami, valami egészen jól meghatározható dolog az életünkben, amittől függünk, annyira függünk, hogy azt az életünk legszebb és legjobb pillanataiban, amikor az örök élet kapuja nyílik meg számunkra, még akkor sem tudjuk feladni, akkor sem tudjuk elhagyni, akkor sem tudunk elválni tőle. Ekkor becsukódik a kapu, és minden újra bezárul. De ez a dolog nemcsak a pénz lehet. Lehet az valami más is. Lehet az valami olyan szenvedély, melytől függsz; lehet ez valami olyan vágy, melyet követsz. Gondoljunk például az italozási szenvedélyre. De lehet az valami szép, valami jó dolog is, például egy kedvenc gondolat, talán éppen egy kegyes gondolat, melytől nem tudsz szabadulni; talán egy theologiai eszmény, melybe egészen szerelmes lettél; talán egy bizonyos mozgalom, talán valami egyházi irányzat és egyházi párt, melynek céljai lelkesítenek, melynek egészen alárendelted magad. És most egészen egyszerűen nem tudsz szabadulni többet tőle. De hadd kérdezzünk meg most egészen csendesen közülünk mindenkit: hol van a te életedben az a pont, melytől függsz, melytől nem tudsz szabadulni? Mi az a kedvenc gondolatod, mely teljesen lenyűgöz és fogva tart téged?

Íme, a pénz. Mindnyájunk életében újra és újra a pénz az, melyhez hozzá vagyunk kötözve. "Az aranytól függ minden, az arany után fut mindenki" mondja a költő. Nem szükséges most tüstént a gonosz gazdagokra gondolnunk, nem szükséges azonnal a gazdagság eltorzító hatására gondolnunk. Bizonyára sokan vannak olyan emberek, akik pusztán megvagyonosodásuk által szívtelenekké váltak, akik lelkileg felületesekké és szárazakká lettek és ennek következtében más emberek elől elzárkóznak. Ezek az emberek elveszítették azt a képességüket, hogy valami magasabbrendű dolog után érdeklődjenek és kitárulkozzanak más emberek előtt. De ez az evangéliumban szereplő gazdag férfi a gazdagoknak nem ebből a fajtájából való. Ellenkezőleg, jóllehet igen meggazdagodott, mégis magában hordozza a magasabb rendű dol-

gok iránti vágyat és vonzalmat. Isten élete, az örök élet után érdeklődik. Egyébként nem szólította volna meg Jézust, hogy tőle érdeklődj meg azt az utat, mely az örök életre vezet. Nyilvánvalóan ismeri a földi javak mulandóságát is. Egyszer bizonyára megérkezik a halál, és akkor mit segít rajtad pénzed és vagyonod? Az a vágy úzi Jézushoz, hogy továbbsegítse őt az örök élet felé vezető úton.

"Jó Mester szól hozzá -, mit kell cselekednem, hogy az örök életet elnyerjem?" De most valami egészen különös dolog történik. Jézus szigorúan felel vissza neki: "Ne mondj engem jónak" szól hozzá Jézus. Egy jó az Isten." Figyeljünk csak! Jézus elutasítja magától ezt a megszólítást, mert ő arra az Egyre akar utalni, akitől jött, az örökkévaló Istenre akar utalni. Jézus úgy ismeri Istent, ahogy rajta kívül senki. Úgy szolgál Istennek, ahogy eddig még senki sem szolgált neki, és ahogy ezután sem fog szolgálni soha senki neki. Jézus nem bölcselő, nem próféta, nem egy mester a tanítómesterek közül, Jézus Isten Fia, aki úgy és annyira Istenre tartozik, ahogy rajta kívül senki sem tartozik hozzá. "Senki sem jó Istenen kívül!" Ezt csak Jézus mondhatja. Hadd kérdezzem meg: tudod te, kicsoda az egy igaz Isten? Istent, őt magát kell megismerned, csak akkor vagy az örök életre vezető úton. Te nagyon jól ismered őt. Tanultál róla. Isten parancsolatai szemed előtt állnak. Tartsd meg azokat, akkor minden jó, minden igaz lesz életedben!

És most a gazdag ember felel: "Mindezeket ifjúságomtól fogva megtartottam." És még sincs, még sincs az igaz úton. Milyen különös! Itt valami még sincs rendjén. Valóban mind, Isten parancsolatainak mindenikét betartotta? Hogy is állunk csak ezekkel a parancsolatokkal? Most e döntő kérdés előtt állunk. Ó, bárcsak megérthetnénk, mit jelentenek ezek a parancsolatok, bárcsak megérthetnénk, hogy mit is akarnak mondani számunkra ezek a parancsolatok!

Ezek a parancsolatok nem azt akarják mondani számunkra, amire mi közelebről gondolni szoktunk: tedd ezt, tedd azt, akkor jó ember leszel és eljutsz az örök életre! Nem, ezt nem, nem ezt mondják a parancsolatok: a parancsolatok egészen mást mondanak. Hadd kérdezzük ismét: kicsoda jó? A felelet: egyetlen ember sem jó! Csak egyvalaki jó: az örök Isten. Jöjj, jöjj csak hozzá! Hagyd, hadd érvényesüljön életedben. Akkor, akkor minden jó lesz nálad is. Akkor részt nyersz javaiból, és magad is jót cselekedhetsz! Ezt akarják mondani mind de mind a parancsolatok, ezt, csak ezt! Egész életed megújul, ha őt, az örök Istent magad fölé engeded magasztosulni. Akkor nem kell többé házzasságot törnöd, akkor nem kell férfiú létedre sóvár szemekkel az asszonyok után tekintened. Akkor nem kell többé lopnod, akkor nem kell hozzád ragadnia annak, ami a másé. Akkor tiszteled apádat és anyádat, akkor, mint a mennyei Atyának szabad gyermeke, helyes módon élhetsz otthonodban legközelebbi hozzátartozóiddal együtt. Akkor!

Nem így van? Haragosak és érzékenyek lehetünk-e, neheztelhetünk-e egymásra, gondolhatunk-e és cselekedhetünk-e gonoszat akkor, ha mi őt, az örök Istent szemünk előtt látjuk és szívünkben hordozzuk? Felfegyverkezhetnének-e népek és háborút folytathatnának-e, ha igazán tudnák, kicsoda teremtő Istenük? Tanúskodhatnak-e egymás ellen és veszekedhetnek-e egymással az emberek, ha Istent ismerik el Uruknek? Félhetünk-e és elmerülhetünk-e a gondban, ha a mennyei Atyáról szóló örömmüzenetet hallottuk, arról a mennyei Atyáról, aki gondoskodik rólunk? Hadd kérdezzem meg: ülhetnek-e a férfiak a kocsmákban és leihatják-e ott magukat, trágárul beszélhetnek-e akkor, ha tudják, hogy életük kié? Szemérmetlenül ide-oda szaladgálhatnak-e az asszonyok, és elcsábíthatják-e a férfiakat, ha tudják, hogy Isten a maga tiszteletére és örömére teremtette a férfit és a nőt? Én úgy gondolom, hogy mindezt senki sem teheti többé akkor. Én azt gondolom, hogy mindaz a tisztátalan, nyakatekert és visszás dolog, amit Isten megtiltott, de amit mi mégis szüntelenül cselekszünk, abból származik, hogy mi őt, az örök Istent és Atyát, őt, aki egyedül jó, nem ismerjük már többé, vagy még nem ismerjük és nem szeretjük úgy, ahogy őt ismernünk kell és szeretnünk szabad.

És most! Most Isten parancsolataiban és parancsolatai által azért jön hozzánk, hogy megmondja számunkra, miképpen vélekedik felőlünk. Isten annak az Egynek a személyében jön hozzánk, aki a parancsolatokat, igen, az összes parancsolatokat betöltötte, aki a teljes törvényt betöltötte: Isten Jézus Krisztusban azért jön hozzánk, hogy számunkra végérvényesen kinyilvánítsa azt, hogy mi egészen az ő tulajdona vagyunk, testestől-lelkestől az ő tulajdona vagyunk; Isten Jézus Krisztusban azért jön hozzánk, hogy mi ne jussunk a pokolba, hanem hogy nemcsak az eljövendő világban, hanem már ebben az életben is beléphessünk az örök életbe. Ha mi Istent igazán megismerjük és szeretjük, akkor már e földön boldogok vagyunk, akkor az örök életet a maga javaival és adományaival egyetemben nemcsak az eljövendő világban, hanem már ebben az életben is birtokoljuk. Így és ezt gondolja Jézus, amikor azt mondja a gazdag férfiúnak: hagyj mindent és tartsd meg a parancsolatokat.

De a pénz! Igen, a pénz. Most világlík ki, íme, itt van az a pont, ahol minden eldőlt. Igen, ettől és ezen függ ez a szegény gazdag ember. Élete legnagyobb eseménye előtt áll: most Isten szabad gyermeke lehet, most szabad azzá lennie. De a Mammon útjában áll. "Még egy fogyatkozás van benned: Add el mindenedet, amid van, és oszd el a szegényeknek!" "Jer, kövess engem!" Nem hallja meg, amikor Jézus ismételten mondja és éppenséggel ígéretteljesen mondja neki, hagyd csak, hogy a mennyei Atya uralkodjék fölötted. Ő maga, javainak és szeretetének teljességével! Természetesen akkor nem függhetsz többé pénzedtől. Mert miért is függenél attól? Mit kapsz tőle? Mit jelent minden vagyonod Isten javaival szemben? Ó, a Mammon és hatalma! Szabadulj tőle! Hagyd el! Légy szabad! Légy az Atyának gyermeke! "Ha olyanok nem leszteek, mint ez a kisgyermek, semmiképpen sem mehettek be az Istennek országába!" Nem lehet Istennek is és a Mammonnak is szolgálni, nem lehet semmiképpen!

De ez a gazdag ember nem szabadul meg. Szomorúan megy onnan tovább. Jézus utána néz és ezt mondja: milyen nehéz egy gazdag embernek bemennie az Isten országába! "Mert könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, hogynem a gazdagnak az Isten országába bejutni." Jézus ezt szó szerint érti, pontosan úgy, ahogy meg van írva. Nem szabad ezt az Igét elerőtlenítenünk. A teológusok megkísérelték, hogy a tű fokának dolgát megkerüljék, félreagyarazzák, mert a teológusok mindig nagyon későre értik meg azt, amit Jézus mondani akar. Jézus valóban azt akarja mondani: inkább megtörténik az, hogy a tevé átmegy a tű fokán, mint az, hogy a gazdag bejut a mennyeknek országába. A tanítványok hallják, megértik, és rémülten kérdezik: "Ki üdvözülhet tehát?" És Jézus felel: senki. Embereknél és teljesen lehetetlen. Mert hol létezik egy olyan ember, aki ne függne saját személyiségétől és mindattól, amit birtokol, aki bármilyen körülmények között önként elszakadna tőlük? Hol létezik egy olyan ember, aki nem lenne "gazdag" földiekben? Nem, tőlünk emberektől eredően, ez lehetetlen. De "ami az embereknél lehetetlen, lehetséges az Istennél"! Mire gondol itt Jézus? Jézus arra gondol, hogy ő elindul a Jeruzsálem felé vezető úton. Arra gondol, hogy ő maga nemsokára meg fog halni. Arra gondol, hogy tövissel koronázva, átalszegezve, szétterített karokkal a kereszt gerendáján fog függeni, s aztán elmerül a halál és a sír mélységeiben. És fel fog támadni a harmadik napon! És győzelemről győzelemre halad, és uralkodni fog mindörökké! Arra gondol, hogy most az a szükséges feladat, hogy szétszakítson minden szalagot és kötelet, mely minket embereket lekötöz, minden kötelet, melyen függünk, mely fogva tart, melytől közülünk senki sem szabadulhat meg, senki sem szabadíthat meg rajta kívül és az őt küldő Istenen kívül. Az éretünk kiontott vére kiárad majd minden betegre és sóhajtozóra, minden megkötözöttre, megszabadítja őket és kiváltja fogságukból. Mert ott a kereszt és húsvétban Isten szeretete oly nagyon nagy és oly erős lesz, hogy legyőzi a Mammont és széttördeli láncait.

Mert ez a történet végtére is úgy fejeződik be, hogy néhány szabad emberrel találkozunk. Mert történetünkben nemcsak az a szegény gazdag ember szerepel, aki megszomorodva távozik tova, hanem a tanítványok is jelen

vannak és ezt mondják: "Íme, mi mindent elhagytunk és követtünk téged." A tanítványok megtehették azt, amit a gazdag ember ez alkalommal nem volt képes megtenni, követhették Jézust. Vannak tehát, már itt e földön léteznek megszabadított emberek! Az Atyának gyermekei, akik szabadok, szabadok a Mammontól, a gyűlölettelől, szabadok a sóvárgásoktól, szabadok a félelemtől. Számunkra is ez nagy-nagy ígélet. Nagy meghívásként szól hozzánk: akarsz-e szabad lenni? Lásd, itt a templomban és otthonodban egyaránt nyitva áll a Biblia, és íme, az Úr asztala megterítve áll előttünk. És ez azt jelenti: Jézus Krisztus maga van jelen közöttünk Igéjében és a kenyérben és a borban; és hív bennünket, hív, mint ahogy egykor azt a szegény gazdagot is szólította: Jöjj! Kövess engem. És Jézus ezt nem nehéz törvényként mondja, hanem nagy-nagy engedélyként: íme, neked is szabad, úgy, amint vagy; neked is szabad, bármilyen ponttól függjél is, igen, neked is szabad az Atya szabad gyermekévé lenned. Ámen.

Fordította: Nagy László

Esketési beszéd

Szász Attila

Jer el velem!

Alapige: Mózes 10,12.29

I.

Az ígéret földje felé vezető 40 éves pusztai út sokszor nehéz volt Mózes és népe számára. Nemcsak a külső ellenség jelentett számukra állandó veszedelmet, nemcsak az étel és ital sokszori hiánya szegte kedvüket. Ezek fölött ha nehezen is, de sorra diadalmaskodni tudtak. Sokkal nehezebb volt viszont a belső ellenséggel, a legváratlanabb helyzetekben fejét felütő hitetlenséggel való küzdelem. E két ellenség néha külön, máskor pedig együtt jelentkezett. A fizikai és lelki fáradtság sokszori, rövidebb-hosszabb ideig tartó pihenést, megállást igényelt. Ezeknek helyét és idejét maga Isten jelölte ki. A Sínai-pusztában töltött pihenés után most épp elindulnak Párán pusztája felé. Útjukban a felhőoszlop, maga Isten vezette őket. Szükség volt ezekre a megállásokra. Ilyenkor nemcsak megpihentek, hanem levonták a megtett út tanulságait is. Terveket készítették a jövőre nézve, mintegy előkészítve így az utat. A megállások így lehettek áldásosak mind Mózes, a vezető, mind az egész Izrael számára.

Az első komolyabb megállás számotokra a konfirmáció volt. Akkor tanultatok meg életetek útján Krisztussal tudatosan járni. Tudásban és hitben megerősödtek, hogy utatok sok és sokféle ellenségével fel tudjátok venni a harcot. Áldott volt számotokra e megállás, mert akkor Krisztus mellett döntöttetek. Most egy újabb megállás következett el a ti utatokon, amikor egymás kezét fogva Isten és a gyülekezet előtt megvalljátok, hogy egy életre nézve egymásé lesztek, egymást semmilyen körülmények között soha el nem hagyjátok. A számotokra ismert múlt és az ismeretlen jövő hátán állva levonjátok az eddig megtett út tanulságait, ugyanakkor elkötelezitek magatokat, hogy együttesen vállaltjátok életbevágóan fontos döntéseitekből adódó kötelezettségeiteket is. Fogadalmatok egész életre kötelez benneteket. Tudnotok kell, hogy utaitokon nemcsak öröm és megelégedés kísér majd, hanem sokszor nehézséggel kell szembenéznetek. Ott lesz életetekben a külső ellenség, a mindennapok kenyérgondja, betegség, kudarc, ugyanakkor ott lesz a belső ellenség is: hiteteket megerőtlenítő bűneitek. Küzdelemetek sokszor nehéz lesz. Mégis győznötök kell! És akkor fog sikerülni nektek, ha minél több együttes megállásban lesz részetek. Az Ige hallgatása -olvasása, az úrvacsora, az imádság megerősít hitetekben. Az egymással folytatott őszinte beszélgetéseitek kölcsönösen növeli bizalmatokat, elmélyíti egymás iránti szereteteket.

Mindig keressetek alkalmat minél több ilyen együttes lélekerősítő megállásra és együttlétre.

II.

A Sínai pusztából való elinduláskor Mózes rokonának, Hóbabnak a segítségét kéri. Ismeri ugyan a célt, de ismeretlen előtte az oda vezető út. Az idegen utakon, addig sosem látott helyeken egy megbízható vezető jelenléte csökkentené az út kockázatát. Nem elég ugyanis a célt csupán ismerni, el is kell azt érni! Áldásos lehet ilyenkor a segítség!

Most ti is elindultok egy olyan cél felé, mely számotokra nem is le-

het más, mint a boldogság. Minden fiatal leghőbb vágya ez. Így a ti vágyatok is. Ennek eléréséhez segítségre van szükségetek. Szívesen felajánlják ezt nektek szüleitek, hozzátartozóitok, barátaitok, akik ilyenkor jótanácsokkal látnak el benneteket. Igyekezetük irántatok való legnagyobb szeretetükből fakad. A közös célotok felé vezető úton őszinte igyekezettel akarnak segítséget nyújtani nektek. Sajnos az egész úton nem lehetnek veletek, bármennyire szeretnék, szeretnétek is azt. Egyszer el kell engednünk azoknak a kezét is, akiket legjobban szeretünk. Segítségre azonban szükségetek van, mert az út sokszor nehéz lesz. Akaratotok ellenére ezen az úton jelen lesz. a harag, máskor türelmetlenség vagy idegesek lesztek egymás iránt. Ha nem vigyáztok, a szeretet is elhidegülhet bennetek. Ilyen helyzetekben jókor jön a jótanács segítsége. Ezt pedig senki mástól nem kaphatjátok meg, csak attól, aki egész úton el tud kísérni benneteket: Istentől. A Mózes és Izrael útján is ott volt nappal és éjszaka, jelen volt megállásukban és elindulásukban egyaránt. Ő ad nektek erőt, ha néha megfáradtok. Igéjében ő ad eligazítást, ha valamiben tanácstalanok vagytok. Ő erősíti meg hiteteket a próbák idején, ő készítet néha megállásra a folytonos rohanásban. Szükségetek van Isten segítségére, mert egymásnak tett fogadásokat nélküle nem tudjátok teljesíteni. Imádkozzatok, hogy ő az egész utatokom veletek legyen!

III.

Mózes arra a helyre indult népével, melyet az Úr nekik adott. Ebben ő egészen bizonyos. Amikor Hóbab segítségét kéri, őt nem egy bizonytalan kalandba akarja belesodorni, hanem a biztos cél felé hívja. "Jer el velünk" hívásának ez ad igazi nyomatékot.

Elindulásotok bizonytalanságát Isten segítségének bizonyossága oldja fel. Ez megóv benneteket attól, hogy házasságotok felelőtlen kaland legyen csupán. Felelősséggel tartoztok egymásért, de felelősséget hordoztok gyermekeitekért is, akikkel hisszük, hogy Isten megajándékoz majd benneteket. Éppen ezért házasságotok nem épülhet homokra, hanem csak szilárd alapra, az Úr Krisztusban való igaz hit fundamentumára.

Ahogy Mózes Hóbab segítségét kéri, úgy nektek is naponta kell kérnetek imádságotokban Istent: "Jer el velünk!" Utatok egyetlen szakaszán se induljatok el Isten nélkül! De ugyanakkor követnetek kell egymást is. Jóban, rosszban egyaránt. A jó házasságok azok, melyekben a társak együtt tudnak járni nemcsak az öröm, hanem a gondok útjain is; nemcsak a jólét, hanem a szűkölködés állapotában is, nemcsak a fiatalság örömeiben, hanem az öregség gyengeségében is. Nem könnyű ez, éppen ezért nem mindenkinek sikerül. De hogy nem lehetetlen, bizonyítja az a tény, hogy vannak jó és sikeres házasságok. Fogadalmatok arra kötelez, hogy egymást semmilyen körülmények között el ne hagyjátok. Ezt így is mondhatjuk: egymást soha cserben ne hagyjátok!

Mózesnek és népének a nehéz úton Isten ígérete adott erőt: "Nektek adom." Ezért tudták elhordozni a sok nehézséget, a sok nélkülözést. Ezért tudták elviselni a szenvedést. Ez a bizonyosság adta egyben az út szépségét is.

Most, amikor ti is elindultok "arra a helyre", az általatok oly szépnek álmódott jövő felé, most, midőn Isten hozzátok is így szól: "nektek adom", akkor mi azért imádkozunk, hogy utatok legyen áldott és megérkezéseketek örömteli. Ámen.

Temetési beszédek

Bálint József

Útait láttam...

Alapige: Ézsaiás 57,18

A váratlanul érkező halálhír döbbenete gyűjtött össze ilyen nagy számban e koporsó mellé mindannyiunkat. Megtört szívvel és alázatos engedelmes lélekkel vette tudomásul ez a család Isten megváltó tettét, mely rájuk nézve most súlyos próbát és gondot jelent. Életükből ezután hiányozni fog a gondoskodó családfő, a szerető szív, a józan és bölcs tanácsadó, a mindenki részére szolgálatkész segítség.

Ebben a szomorú gyászunkban ember nem tud igazán vigasztalni és megvigasztalni. A részvétkívánások, együttérzések, ígéretes és egyéb kapcsolatos társadalmi szokások, megnyilatkozások rendre elmaradoznak.

De az élők és holtak Ura, aki Igéjével és vigasztaló Lelkével megjelent e koporsó mellett, azért szól, hogy eloszlassa gyászunkat, vigasztalja szívünket és szárítsa könnyeinket. Az élőknek és holtaknak Ura és Istene, aki erre a helyre állított, ő adta számba, mint egykor Ézsaiás prófétának az Igét: Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet. Szóljatok Jeruzsálem szívéhez! Vagyis a gyászolókhoz, a bajbajutottakhoz.

Az ő vigasztalásában erő, meggyőző erő van, mert ismer, sőt jobban ismer bennünket, mint saját magunkat. Tehát őt, a koporsóban pihenő testvérünket is ismerte az a Jézus Krisztus, aki megjárta már a halál árnyékának földjét. Hallottátok az Igét, mely így szól: "Útait láttam, és meggyógyítom őt." Mondhat-e valaki többet róla annál, amit az Isten Igéje e rövid mondatban kifejez? Benne van az eltelt hatvannégy esztendő, a harmincyolc évi hűséges családi kötelék, a gyermeknevelés, az unokákhoz való atyai ragaszkodás és minden kívánságot teljesítő őszinte szeretet, továbbá az emberekhez, a szakmai munkához való erős ragaszkodás, mely utolsó pillanatilag jellemezte életét.

A messze földről érkező, gyermekként árván nevelkedő s itt a mi városunkban letelepedő atyánkfiáról sok mindent elmondhatnánk. De nem tesszük, mert Isten Igéjében elhangzott a bizonyosság: "utait láttam". Isten előtt nincs titok mindent tud tőla és rólunk. Közről ismer bennünket. A koporsóban pihenő testvérünk élete során érezte, tudta, hogy Isten szeretete és gondviselése végigkísérte minden ügyében, minden nehézségében, élete próbáiban és sikereiben, szervezete erejében majd gyöngeségében. Sokszor érezte, hogy számára mindenre elég Isten éltető és megbocsátó kegyelme. Abból élt és az újult meg naponta az ő számára is.

A koporsó mellett mindig megbizonyosodunk arról, hogy Isten Igéje az élőkhez szól, mert azoknak van szüksége vigasztalásra. Hallottuk is az Ige szavait: "vigasztalást nyújtok gyászolóinak". Látja Isten az őszinte gyászt és fájdalmat, az őszinte könnyeket és bánatot, és ezért közelít hozzátok a vigasztalás szavával. Csak ő tud igazán szívetekhez férkőzni, mivel ismer, közről ismer benneteket, mélyen átérzi fájdalmatokat és a nagy veszteségeket. Az elválás szomorú idején az Úr Jézus Krisztus e koporsó mellé, mellétek áll, és azzal vigasztal, amivel minden benne hívőt, amivel minden követőjét vigasztalja: "Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, se ne féljen, higgyetek Istenben és higgyetek énbennem, az én Atyámnak házában sok lakóhely van" (Ján 14,1-2). Az ő számára is helyet készített! Ez a mi legnagyobb vigasztalásunk. Az a mi egyetlen vigasztalásunk, hogy akár élünk, akár halunk, Jézus Krisztus tulajdona vagyunk. Így tanítja hitvallásunk.

E koporsó mellett is vigasztal és erősíti szívünket és lelkünket szent Igéje által. "Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus, és az Isten a mi

Atyánk, aki szeretett minket és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg. Vigasztalja meg a ti szíveteket és erősítsen meg titeket" (2Thessz. 2,16-17), hogy megnyugodjatok az ő akaratában. Gyászotokban tudjátok meg, hogy neki gondja van reátok. Bízatok benne, ő mindig közel van hozzátok, és mindig megerősít abban a szent hitetekben, hogy mindazt, amit a halál árnyékának földében reánk bocsát, javunkra tudja fordítani. Ezt ő megteheti, mert mindenható Isten, és meg is teszi, mert irgalmas Atya. Ő adjon néktek hitet és erőt, vigasztalást és megnyugvást. Ővé a kegyelem és a dicsőség, örökkön örökké. Ámen.

Bustya Dezső

-"kísértésbe ne esetek..."

Alapige: Máté, 26,41/a

Lelki megrendüléssel állunk a koporsó mellett, amely egy fiatal életet zár magába. A megdöbbenés fájdalmát hordozó testvérekkel együtt roskadunk porba, akik a legkisebb testvért siratják és gyászolják. A súlyos kereszt terhe alatt nyögve, figyeljen szívetek az Úrra, aki megsebesít, de be is kötöz, megpróbál, de meg is vigasztal, hogy lelketek békéjét tőle megnyerhessétek..

1. A kegyelem Istene egy intéssel vigasztal mindnyájunkat ebben a nehéz órában: "Vigyázzatok!" Ebben Krisztus Úrunk, az élet és halál Ura üzen nekünk. Elsősorban tinektek, megszorodott család. Sírfatok, de ne úgy, mint akinek nincs vigasztalása. Hívó ember úgy sír, hogy könnyei gyászfátyolán át meglátja az Ég feléje ragyogó irgalom jelét: Krisztus keresztségét. Sírfatok, de ne maradjatok meg a kétségbeejtő kesergésnél, hanem imádkozzatok! Imádságban vigyétek a mérhetetlen, szinte elhordozhatatlan fájdalmat Isten színe elé. Az imádság nélküli sírás csak kísértésbe dönt, mert a szívben kétséget támaszt, de az imádság hitre juttat. Imádkozásra Isten feleletet küld, s e feleletből megnyugvás, békesség, balzsam, gyógyulás származik.

2. Az Ige intése hozzánk, a gyászolók tágabb köréhez is szól. "Vigyázzatok!" Ki a felelős azért, hogy ez az alig 28 évet élt testvérünk itt fekszik a ravatalon? Jöhet erre a kérdésre váratlan, megrázó felelet is: Hátha éppen én! Ti is, szerettei, barátai, ismerősei! Mi mindnyájan! Isten egymásra bízott bennünket e földi életben. Minden ember pásztora a többi embernek. Pásztor a szülő, s ha már nem lehet mellettünk, pásztor kell hogy legyen a testvér, a munkatárs, a barát is. Vajon hű pásztorok voltunk-e? Vigyáztunk-e eléggé erre a fiatal életre? Imádkoztunk-e érte naponként? Talán ha jobban vigyáztunk, többet imádkoztunk, nem történt volna így. Nem szakadt volna meg ilyen fiatal korban életének fonala. Milyen nagy felelősség valakit barátságunkba fogadni! Nagy felelősség valakinek barátja, barátnője lenni. Itt most igazán meg kellene hallanunk a figyelmeztető szót: "Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek!" Értjük-e, megtartjuk-e ezt a parancsot? Sokszor esük kísértésbe, mert nem vigyáztunk eléggé s nem imádkoztunk állhatatosan. Sokszor pedig egyenesen kísértésbe visszük egymást. Ifjú testvéreim, ezt vessétek jól eszetekbe! Vigyázzatok jobban egymásra, imádkozzatok többet egymásért, szolgáljatok jó példával egymásnak, mert nemcsak a saját életeteket, de egymás életét is számon kéri tőletek az Úr! Nagy szomorúság az, ha valaki mellől elhaláloznak a szülők, mint e szomorú sorsot ért testvérünk életében is történt. De egyenesen tragédia, ha az ifjú nem talál többé irányítót az életúton vagy éppen a rossz útra vezetőre bízta rá magát. Ifjú testvéreim: nem italozásba, felelőtlen mulatozásba sodorjátok egymást, de tegyetek meg mindent azért, hogy magatokat , egymást is megőrizzétek a kísértések között.

Mennyivel kevesebb bánat, szomorúság, könny és fájdalom volna ezen a világon, ha ifjúságunk imádkozó ifjúság lenne, nem pedig a perc örömeinek hódoló. Íme, itt e koporsó, amely mint szomorú végállomás mutatja, hogy hová vezet a pásztorolás nélküli, célját tévesztett, kísértésbe jutott élet!

Volna egy másik út is. Van egyház, templom, igehirdetés. Nem csak az ördög hívogat a maga csábító kirakatával, ígéreteivel. Hív bennünket Krisztus is. Szól hozzánk Istenünk parancsa is: Adjad, fiam, a te szívedet nékem, és szemeid az én utaimat megőrizzék! Vajha meghallanánk végre ezt a hívogatást, a szent, tiszta, felelős életre szóló hívogatást, az egymás pásztorolására való felhívást; hogy egymás életét szebbé, boldogabbá tegyük s ne a halált munkáljuk!

3. Vegyétek föl alázatosan a fájdalom keresztjét., Hordozzátok úgy, ahogy a nagy keresztordozótól, Krisztus Urunktól tanultátok. Vigyázzatok magatokra és vigyázzatok egymásra is, hogy a Sátán törébe ne essetek.

A kétségbeesés helyett az Úr orvosságot kínál, fogadjátok el tőle. Hit és imádság által szívetek megtisztul a keserűségtől, s az eget vádoló indulat helyett békeesség tölti be a ti lelketeket.

Ezzel az Úr által felkínált lelki békeességgel búcsúzzatok szerettetek-től, ti, minden hozzátartozói. Mi pedig, e gyászoló gyülekezet tagjai, vessük szívünkbe azt a figyelmeztetést, amit e szomorú koporsó által üzen nekünk Isten: Ember, becsüld meg az életet, amelyért az Isten Fia meghalt. Ne tékozz el azt a drága kincset, amit ő vérével megváltott, hisz számot kell adnunk róla egy napon Istennek. Ezért hát járjátok Jézus Krisztussal e földi életet, mert csak vele lehet igazi életünk e földön, és általa lehetünk csupán boldogok az örökkévalóságban. Ámen.

Presbiternevelés

Részletek Papp Vilmos Légy kőszikla című művéből
(Folytatás)

Az alábbiakban a március hónapi két presbiteri órára Papp Vilmosnak az előző számban ismertetett Légy kőszikla c. könyvéből közlünk anyagot. A közlés természetesen forrásmunka, gondolatindító jellegű. A helyi sajátosságok kérdéseivel, hazai egyháztörténelmünkkel, mostani feladatainkkal kibővítendő. A presbiter temploma c. fejezetben ismertetendő Statutumunk I. Főrészének 42 §-a, 70 §-ának b,c,j,m pontja A presbiter gyülekezete c. fejezetnél beszéljük meg részletesen a presbiteri körzetek ügyét. Ahol kevés a presbiterünk és nagy a gyülekezet, ott pásztorációs bizottságot lehet szervezni arra való hívek bevonásával. Mindenképpen biztosítanunk kell azt, hogy egyházközségünk körzetekre legyen felosztva, amelyeket odavaló presbiterok vagy pásztorációs bizottsági tagok látogassanak, akik a látogatásuk eredményéről beszámoljanak a lelkipásztoroknak. (Természetesen ez nem menti fel a lelkipásztorot az ő látogatási kötelezettsége alól.)

A presbitérium vagy a pásztorációs bizottsággal "meghosszabbított" presbitérium olyan, mint a testben az idegrendszer. Az összeköttetést, a mozgást, a tudomásul vételt, az életet biztosítja. A körzetek nélküli, szervezetlen, nem dolgozó, csak határozó presbitériumú egyházközség olyan, mint a tolokocsiban ülő ember, aki jól tud gondolkodni, de testét használni nem tudja, mert nincs élő összeköttetés az agya és a végtagjai között.

3.

A PRESBITER TEMPLOMA

Amikor II. József császár Tűrelmi Rendelete megjelent (1781), csodák sorozata kezdődött. A rendelet egy évszázados tervszerű, kegyetlenségében módszeres ellenreformációnak vetett véget a felvilágosult császár nagylelkűségének és kitartó következetességének köszönhetően Eklézsiák sokaságában főleg a Dunántúlon fél évszázad óta nem volt lelkipásztor, sem hivatalos egyházközségek, megyei és kerületi szervezetek. Mi több, ha az 1671-81 közötti gyásztizedet is ideszámítjuk, sok száz lelkipásztor és tanítót halálra ítélték. Mégis az 1781. évet követő évtizedben a két üldözött hitvallás hívei reformátusok és evangélikusok több mint ezer (!) templomot építettek. Nem pompás, aranyozott, barokk palotatemplomokat. Boronafalúakat, vályogból rakottakat, torony nélkülieket, zsúpfedeleseket. Néhány helyt telt csak téglafalúra avagy kőből épültré. De megépültek a fél évszázaddal korábban lerombolt templomok! A mennyország előszobái, az emberformálás műhelyei voltak ők.

Ez időben születhetett a mondás: "Isten háza a te házad: mint a magadét szeresd, gondozd, látogasd." A templómépítő egyházak többségében nem volt prédikátor. A gyülekezet megépítette templomát, majd a presbitérium elindult, hogy a Kollégiumban keressen leendő igehirdetőt. A hitben presbiterok (idősebbek): jobbagyok, kézművesek, nók, férfiak dolgoztak, áldoztak sietősen hogy mihamarább lehessen prédikátort fogadni. Volt, ahol urasági nagybirtokon vállaltak aratást, s az ezért kapott jövedelemből vásárolták meg az építőanyagot, fogadtak mestereket. A gyülekezet álmodta meg a templomot s lett annak gazdája. (Egy idős órségi asszony hallotta gyermekkorában a nagyanyjától, hogy vizont az ő nagyanyja azért kopaszodott meg fiatal korában a templom építésekor, mert fején hordta a kőműves elé a malteros edényt.)

Isten háza ma jogilag az egyházközség tulajdona. Azonban mégiscsak Isten háza, s mindannyiunk valóságos lelki otthona. Vannak hívek, akik mert "műemlék" tábla jelzi a templom jelentőségét úgy vélik, hogy a templom gondja legyen az egyházé, a műemlékvédelemé vagy a papé - akinek az a munkahelye... A templom mindnyájunk közös otthona. Itt mi kapunk erőt, vigasztalást, örök üdvösségre útmutatást, eligazítást az élet dolgaiiban, ahol nekünk kell istencséretra kiállanunk.

Az istentisztelet nélkülözhetetlen szolgálattevője és résztvevője a presbiter. Sok helyütt úgy tűnik, hogy az istentisztelet "egyszemélyes papi produkció". Ezzel szemben az az igazság, hogy az istentisztelet minden részének, sőt előkészítésének és az utószolgálatok végzésének is tevékeny közreműködője a presbiter ha teszi a dolgát. Mennyire megérezhetni a templom kisugárzásán ezt ott, ahol a gyakorlat fedi is a reformátori eszményt! A presbitérium az istentisztelet előtt és után együtt is imádkozhat Isten áldásáért. Az istentiszteletre érkezőket különösen ahol idegekre is lehet számítani köszöntéssel fogadja, hellyel és énekeskönyvvvel kínálja. Az istentiszteleti szolgálatban való rendszeres közreműködésével másokat is erre buzdít.

Isten háza gondozásában is meg kell hogy mutakozzék az, hogy a presbitérium és az egyes presbiter is sajátjának tekinti a templomot. Jaj annak a gyülekezetnek, ahol csak a lelkésztől várják el a templom gondjának viselését! Lehet a lelkész akár ezermester, még ha akarná is, ne engedjük át neki a templom minden gondját. A templom körüli fáradozás: megtisztelő feladat. Semmi pénzért ne mondjunk le erről a megtisztelő szolgálati lehetőségéről. Még olyan világhírű művész és mester, mint Michelangelo is megtiszteltetésnek tekintette, ha egy üres templomot kapott, hogy azt tehetsége színeivel ékesítse. Századunk nagy fia, Kós Károly, a neves építész és az erdélyi egyházkerület főgondnoka még annak is örült, ha egy falusi templom ajtajára kilincset tervezhetett... Keresse-kutassa minden egyes presbiter a templom körüli szolgálat alkalmait. A templom nem egyszerűen lelkészi munkahely, nem valamiféle gyűlésterem, hanem mindannyiunk Isten adta lelki otthona.

Az egyik eklézsiában a lelkész éveken át súlyos betegségben szenvedett. Eközben a presbitérium mintaszerűen felújította a templomot. Gondoskodott a hatalmas kiadás anyagi fedezetéről, tervekről és kivitelezéséről. A nagybeteg lelkész utóbb azt vallotta, hogy a presbitérium e lelkes szolgálatára állította őt újból lábára. "Érezem úgymond -, hogy itt még nagy szükség van az igehirdetőre." Egy másik egyházközségben viszont miközben a lelkész elérhetetlen távolságban volt a nagy vihar lesodort; a templom cserepezetét. A presbitérium tagjai csak nézegették a kárt. Bizony siralmas. Bizony tenni kellene valamit. Bizony jó lenne intézkedni mondogatták. "Meg kell várni a tiszteletes urat" így a többség. S mivel "felsőbb intézkedésre" magyarán mondvá csodára - vártak a rájuk bízott szolgálat becsületes elvégzése helyett, a kár sokszorosa lett az eredetinek. Utána sopánkodtak, hogy mennyit kell fizetni...

Jó lenne, ha a presbiter konferenciákra minden presbiter magával, mindené temploma fényképét. A konferencia szüneteiben egymásnak emlékbe adhatnánk. "Mutasd meg a templomodat, s megmondom, ki vagy!" mondta egyszer valaki.

Valahol már nagyon ráfért a templomra a teljes felújítás. A presbitérium gyűlésén órák hosszat tanakodott azon, hogy renoválják-e, s ha igen, mikor s milyen segítyeket igényeljenek hozzá. Az az igazság, hogy csupán-csak arról kellett volna tárgyalni, hogy szépen vagy annál szebben újítsák fel Isten házát. Végül is a vitát az egyik nagy adag józan ésszel és hittel megáldott atyafi döntötte el. Így szólt: "Nemcsak jó szívünk, de kötelességtudatunk is parancsolja a templom rendbehozatalát." A vitaközös pedig nemzeti sportunk. A vitatkozók meghökkentek, s a munkát elkezdték.

Legyen minden presbiter jelszava Urunk "A te házadhoz való féltő szeretet emészt engem" (Jn 2,17).

A PRESBITER GYŰLEKEZETE

A köznapi beszédben gyakrabban fordul elő az "X lelkész gyülekezete" szókapcsolat vagy az "X presbiter gyülekezete" kifejezés. Valamely egyház virulása láttán elsősorban X lelkész tehetségét, hűségét, népszerűségét, hitét emlegetjük. S ha egy eklézsia élete egy helyben topog, akkor is X. lelkész hibáiról esik szó. Noha egyházunk a református-presbitériánus egyházcsalád tagja, minket is kísértenek a klerikalizmus veszélyei. Elfeledjük, hogy egyházunk törvénykönyve szerint gyülekezet és presbitérium akkor is van, ha már nincs lelkésze vagy még nem rendelkezik főhivatású igehirdetővel...

Tévedések elkerülése érdekében hangsúlyozzuk, hogy elvileg csak Jézus Krisztus egyházáról beszélhetünk. Tudjuk azonban - szintén Isten Igéjéből -, hogy Urunk az Ő népét sáfárokra bízta. Olvassuk el figyelmesen és gondosan Lukács evangéliuma 12,42-48-at. Mivel pedig a lelkipásztor a presbitérium egyik tagja s mellette még 10-20 vagy még sokkal több presbiter teljesít szolgálatot, okkal beszélhetünk X. presbiter - vagy presbitérium - gyülekezetéről.

E bibliai gondolatra épül egyházi Törvénykönyvünk idevonatkozó fejezete és szóhasználata. Ilyen kifejezésekkel részletezi a presbiteri szolgálatot a gyülekezet építésében: (az istentisztelet) rendjére ügyel, a (lelkigondozási) feladatokat teljesíti, a (diakoniai) szolgálat gondját viseli, (egyház)fegyelmet gyakorol, nyilatkozik, határoz, választ, kezel, rendelkezik, elkészít, végrehajt, biztosít... Csupa olyan ige, mely aktivitást, gondviselést fejez ki!

Törvénykönyvünk állítmányai arról szólnak, hogy mit ad a presbiter az eklézsia javára, s nem arról, hogy milyen címet, rangot fejez ki a presbiter név. Ahogy a régiek mondták: "Non decorum, sed ministerum" - nem dísz, hanem szolgálat - a javából.

Az egyház Ura népét a sáfárra bízta. Ennek tudatában beszélhet a presbiter az "én gyülekezetem"-ről, az "én eklézsiám"-ról. Tegye ezt olyan hőfokon, mint ahogy "tulajdon szeme világá"-ról beszél, melyre tudvalevően nagyon vigyáz. Tekintse egyházát legfőbb kincsének, melyről minden lehetséges módon és minden rendelkezésére álló eszközzel gondoskodnia kell. Ez a gondoskodás legyen fáradhatatlan, kitartó, áldozatos. Ilyen presbitérium és ilyen presbiter mellett a hivatásos lelkipásztori szolgálat hasznos ráadás lesz, mely előbbre viszi a gyülekezet ügyét, ha jó, és semmit sem árt, ha nem megfelelő.

Számos eklézsiában nem ez a helyzet, nem kis kárára a közéletnek. Ha a lelkész valamit indítványoz a gyűlésen a presbitérium megszavazza. S a lelkész vagy végre tudja hajtani, vagy nem. (Ez utóbbi esetben azután gyorsan elhangzik a közismert megjegyzés: "Ugye-e megmondtuk, hogy ez nem megy!...") Találkozhatunk olyan hűséges lelkipásztorral, aki a templom küszöbétől kezdve a toronygombbig mindenről gondoskodik, mivel tudja, ha ő nem teszi, a dolog elvégezetlen marad. "Úgyis megcsinálja a tiszteletes Úr! Rendes ember a mi papunk!" S ha belefárad az egyszemélyes "csapatmunkába" megsajnálják: "Megmondtuk, hogy kár annyit erőlködni..." S végül, amikor nyugdíjba vonul vagy más állásra távozik, temetői hangulat kap lábra: "Itt már a vége mindennek..."

Hála Istennek, számos gyülekezetünk reményteljes kikeletnek néz elébe. Hallottunk prebitériumról, amely minden év elején azért tart gyűlést, hogy számba vegye az egyház egyedül élő és segítségre szoruló tagjait. Így tervszerű és célzott diakoniai szolgálatot tud végezni. Vannak presbiterei, akik rendszeresen figyelemmel kísérik a könyvkiadók előzeteseit, hogy ezzel is frissítsék az iratterjesztés anyagát. Másutt a presbitérium évenként egy-egy gyűlést az eklézsia gyermekei ügyének szentel. Megszervezik a nyári lelki heteken a részvételt, s biztosítják annak anyagi lehetőségeit. Így kerültek pl. a gyermekek által könnyen elérhető fogasok az egyik gyülekezeti tereembe. (A kicsiny ember ezáltal megérezte, hogy számítanak a jövételére és itt érte történik minden.) Így szerveződött aktív gyermek-

őrzés az istentisztelet idejére (a fiatal szülők nem kis öröme) stb.

Az eklézsia virul ott, ahol sok presbiter beszél az "én gyülekezetem"-ről. Ott a szolgálatot sem nem kényelemből, sem akadályok miatt, de még a lelkész iránti őszinte elismerésből sem adja albérletbe a presbitérium. Ahhoz viszont, hogy a presbiter ily módon magáénak vallhassa a gyülekezetét, ismernie, szeretnie és áldozatosan szolgálnia kell azt.

Presbiter testvérek, ismerjük-e jól eklézsiánkat? Ha nem ismerjük, akkor könnyen úgy járunk, mint az egyszeri ember, aki Ferencnek mivel csak hírből ismerte - Ferikének való ajándékot küldött nevenapjára. Könnyen megeshet, hogy "csupa jóakaratból" olyat teszünk gyülekezetünk javára, amivel nem tud mit kezdeni. Miközben beázik az egész templomtető, szép szőnyeget veszünk a padlóra. Miközben egyházunk ifjúságával kellene foglalkozni, arról folytatunk végnélküli vitákat, hogy a hagyományos földbetemetkezés vagy a hamvasztás a biblikusabb...

Mindenekelőtt jól kell ismernünk a múltját, hogy jelene gondjait, feladatait értsük. Ezért használjuk szívesebben az eklézsia, egyház kifejezést, mint a "gyülekezet" szót. Ez utóbbi csak a jelenre tekint, az előbbieket a múlttal és a jövővel együtt próbálják megérteni és szolgálni a jelent. Ha tudjuk, hogy mi az, ami megvalósult, s mi az a mi elmaradt. - Kikből áll egyházunk. Vajon miért látható több nő, mint férfi, több idős, mint fiata az istentiszteleteken. Milyen életkérdésekkel küszködnek egyházközségünk tagjai, s milyen megoldások lennének szükségesek. Kik vannak elköltözőfélben, s kik az újonnan érkezettek. Mire lenne szükségük gyermekeinknek és magánosan élő öregeinknek. Mivel egészíthetnénk ki lelkipásztorunk gyülekezetismeretét stb. Ha tehát mindezt tudjuk, akkor szolgálhatjuk eredményesen gyülekezetünket, mert mint az "én gyülekezetem"-et jól ismerjük.

A jól ismert egyházat tudjuk okosan és áldozatosan szeretni. (Az ószövetségi héber nyelv patinás szava a JÁDA ige. Egyetlen szóval fejezi ki a beható ismeretet és az elmélyült szeretetközösséget. Ezért kívánnak mindekfeletti "istenismeretet".) Egyházunkat, a helyi egyházközséget azért kell szerelnünk, mert Urunk úgy szeretete, hogy életét adta érte és jegyesének tekinti. Szerelnünk kell, mert a miénkkel egy közös hitet vall és igyekszik megvalósítani a világban. Szerelnünk kell öregeit, akik már közelebb állanak a "győzedelmes" egyházhoz, mint hozzánk, a "küzdő" egyházhoz. S szerelnünk kell gyülekezetünket azért is, mert szeretjük azt a világot - Isten világát - , melyben szolgál és helytáll.

Akit ismerünk és szeretünk, azt odaadón szolgáljuk. E szolgálat kezdete az imádság. (Ezt még a beteg vagy kiérdemesült presbiter atyafi is végezheti). Folytatása: Isten akaratának keresése az Ige elmélyült tanulmányozása által. Mindezek alapján felismeri és végzi naponkénti s nem évi egy-két gyűlés erejéig terjedő - gyülekezetépítő szolgálatát, mindig azzal az érzéssel, hogy még sokkal többet is lehetne tenni. A hűséges presbitéri szolgálat az üdvösségben teljesedik ki.

Mindez a szolgálat a presbitertársak körében, egyházi törvényeink rendjében történjék. Ha nincs kellő számú társa vagy netán egyedül kellene elindulnia, világért se mondja: "Mit érek egy szál magamban?" "Minek én, ha más nem!" Végezzé csak hűségesen azt, amit Isten reábizott. A lényeg az, hogy a számadásra érkező Úr munka mözben találja hűséges szolgáját.